

Polyfoto

Fra billedsamlerens gemmer

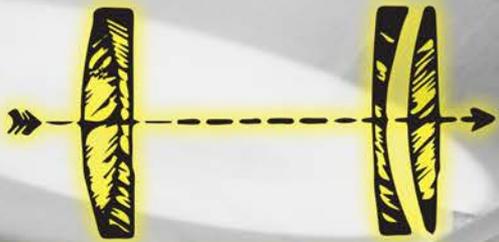
Da Olympus kom til Danmark

Fotograf H.P. Jacobsen

Nikkormat EL 50 år

Fotograf Otto Wedel

JPA kameraer på auktion

ONE OF MANY CAMERAS
· København ·

SÆLG DINE GAMLE KAMERAER
TIL ONE OF MANY CAMERAS
SÅ DE KAN FÅ ET NYT LIV

- VI GIVER DE BEDSTE PRISER!

PRIN
*DELUXE M
13x18cm
18x24cm

TOP 10

DET INTERNATIONALE
MAGASIN "DIGITAL FOTO"
NÆVNER OS SOM ENESTE
DANSKE BUTIK!

FOTOBUTIKKER

VI DRØMMER OM AT BESØGE

3 ONE OF MANY CAMERAS
DANMARK

Næste gang, du skal ud at rejse, må du ikke snyde dig selv for nogle af verdens **mest interessante fotobutikker**. Her er vores liste over de kamerabutikker, vi helst vil lægge vejen forbi.

I en lille kælderbutik midt i København ligger denne alternative forretning, der handler med nyt, men især brugt udstyr i stort set alle afskyninger. Så mangler du et storformatkamera eller et objektiv til et Leica-kamera, er det her stedet, og så er der et stort udvalg af analoge filmtyper. Et af de mange kameraer, du kan se i butikken, er i øvrigt Danmarks største, som en af butikens bagmænd selv har bygget. De har også et fadølslanæg.

FIND DEN HER:
Gråbrødretorv 4,
København

RING ELLER SKRIV TIL OS
ELLER KIG NED I BUTIKKEN
ONE OF MANY CAMERAS
GRÅBRØDRE TORV 4, KBH K
TELEFON 3514 72 58

EMAIL: CONTACT@ONEOFMANYCAMERAS.COM

***VI MANGLER ALTID ROLLEIFLEX, LEICA,
CONTAX, HASSELBLAD, MAMIYA ETC. ***

Indhold

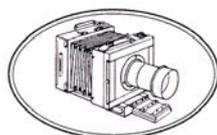
- 5 Polyfoto - Det første kamera
Kjeld Jensen
- 12 Fra billedsamlerens gemmer
Ann Vibeke Knudsen
- 17 Da Olympus kom til Danmark
Klaus-Eckard Riess
- 21 Fotograf H.P. Jacobsen
Ann Vibeke Knudsen
- 26 Nikkormat EL 50 år
Klaus-Eckard Riess
- 30 Fotograf Otto Wedel
Ann Vibeke Knudsen
- 36 JPA kameraer på auktion
Lennart Weber
- 38 Medlemsorientering
Klaus-Eckard Riess
- 43 Billedgruppen
Gerhard Ryding / Ann Vibeke Knudsen
- 45 Bog- & Udstillingsomtale
Ann Vibeke Knudsen / Klaus-Eckard Riess
- 47 Mødekalender
- 48 Anvisningssalg

Forside

JPA 297

Foto : Ole Christiansen ©.

Polyfoto - Det første kamera

Kjeld Jensen

Grundlæggende blev Polyfoto kameraet lavet i 3 udgaver, fra firmaets start i 1933, og til det ophørte i starten af 1960'erne. Den første model var bygget i træ med vekselmekanisme i messing og stål, og med et integreret træstativ. I slutningen af 1930'erne blev trækabinettet afløst af aluminium, og det blev leveret med et nyt stativ i jern. Endelig kom det nye universalkamera, model K (gik også under navnet Dania), i 1944-45 (beskrevet i Objektiv nr. 88). Der var tale om en helt ny metalkonstruktion. Desuden har forskellige prototyper været afprøvet i butikkerne. Denne artikel vil være en beskrivelse af den første model.

Historien om firmaet Polyfoto er grundigt beskrevet i Objektiv nr. 105, 106 og 107, så den vil jeg ikke gøre så meget ud af. Men kort fortalt var Polyfoto en helt ny måde at drive fotoatelier på, idet man som fotograf købte sig ind i konceptet på franchise-basis (lidt i stil med Mc Donalds). For 3500,- kr. købte man et specielt kamera, belysnings- og mørkekammerudstyr – for slet ikke at nævne navn og logo. Desuden skulle der betales en pris for hver enkelt optagelse.

Polyfoto - Det første kamera

Polyfoto kamera nr. 70.

Selve kameraet blev opfundet af civilingeniør Carl Johan Rixen, og de første blev fremstillet til de nye Polyfoto butikker i 1933 – for øvrigt samme år, som Norka sendte deres Multikamera på markedet. Polyfotokameraet var dog meget enklere at betjene, og dermed også mindre fleksibelt end Norka'en. Polyfotokameraet kom ikke i fri handel, men var udelukkende en del af Polyfoto konceptet. Den enkle betjening gjorde, at mange i Polyfoto kæden ikke var uddannede fotografer.

Mekanikken i Polyfotokameraet.

Polyfotoapparatet havde et ret karakteristisk udseende. Det bestod af en kasse i mahogni, og med en firkantet metaltragt forrest. På den ene side af kassen var der et håndsving, og på den anden var der anbragt en tæller. Op igennem trækassen stak der to stativben i træ, og de var så monteret på et understel, der mest af alt lignede et sengebord.

Sådan virker kameraet:

Da Rixen skulle i gang med at producere kameraet, fik han det bedste tilbud på de mekaniske dele fra firmaet Williamson

Kameraet set bagfra. Pladekassetten skulle indsættes bag lågen øverst til højre.

Når håndsvinget blev drejet, skete der 4 ting. Pladen blev skubbet frem til næste optagelse, objektivet blev placeret korrekt, lukkeren drejede og billedtælleren talte ét billede frem. Lad os se på de enkelte dele:

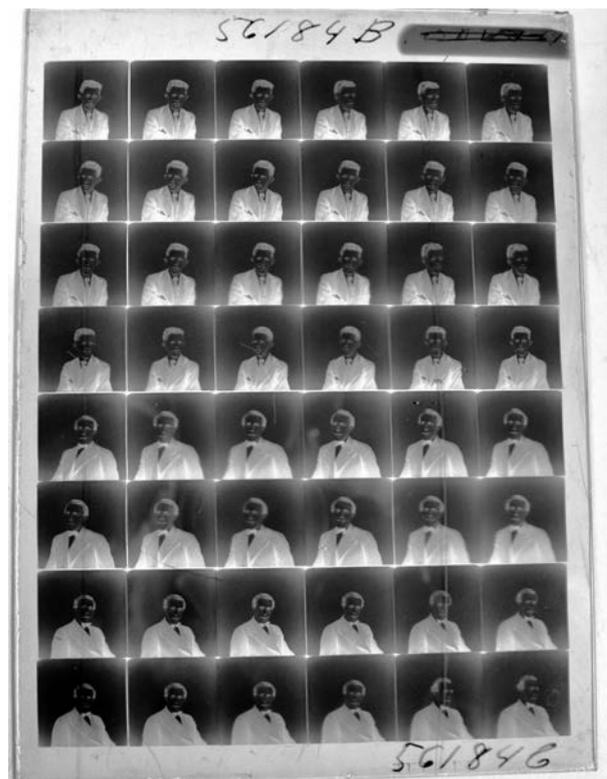
Billedtransport: Rixen havde lavet et mekanisk system, der ved hjælp af forholdsvis få dele kunne lave en ret avanceret bevægelse af den fotografiske plade. Når en ny optagelse skulle starte, blev pladekassetten anbragt bag en låge øverst til højre på bagbeklædningen af kameraet. Når man drejede

Glasplade med 48 optagelser.

Engineering i London. Træarbejdet blev udført af danske snedkere.

Jeg ligger inde med kamera nr. 70 (med stativ), nr. 78 (ombygget og uden stativ) og nr. 189 (med stativ uden underdel), og ud fra disse kameraer, vil jeg prøve at beskrive, hvordan de virker.

Som tidligere nævnt, var det meget enkelt at betjene. Håndsvinget på siden skulle drejes 48 gange, og så havde man 48 forskellige portrætter på én plade. Filosofien var nok, at blandt så mange billeder, burde der nok være ét eller flere gode imellem. De 48 billeder blev optaget på en plade på 13 x 18 cm – 8 rækker med 6 billeder i hver, så hvert billede blev 2 x 2 cm. Pladen blev så forstørret til et ark på 21 x 29 cm (stort set svarende til A4), og hvor billederne så blev 3,2 x 3,2 cm.

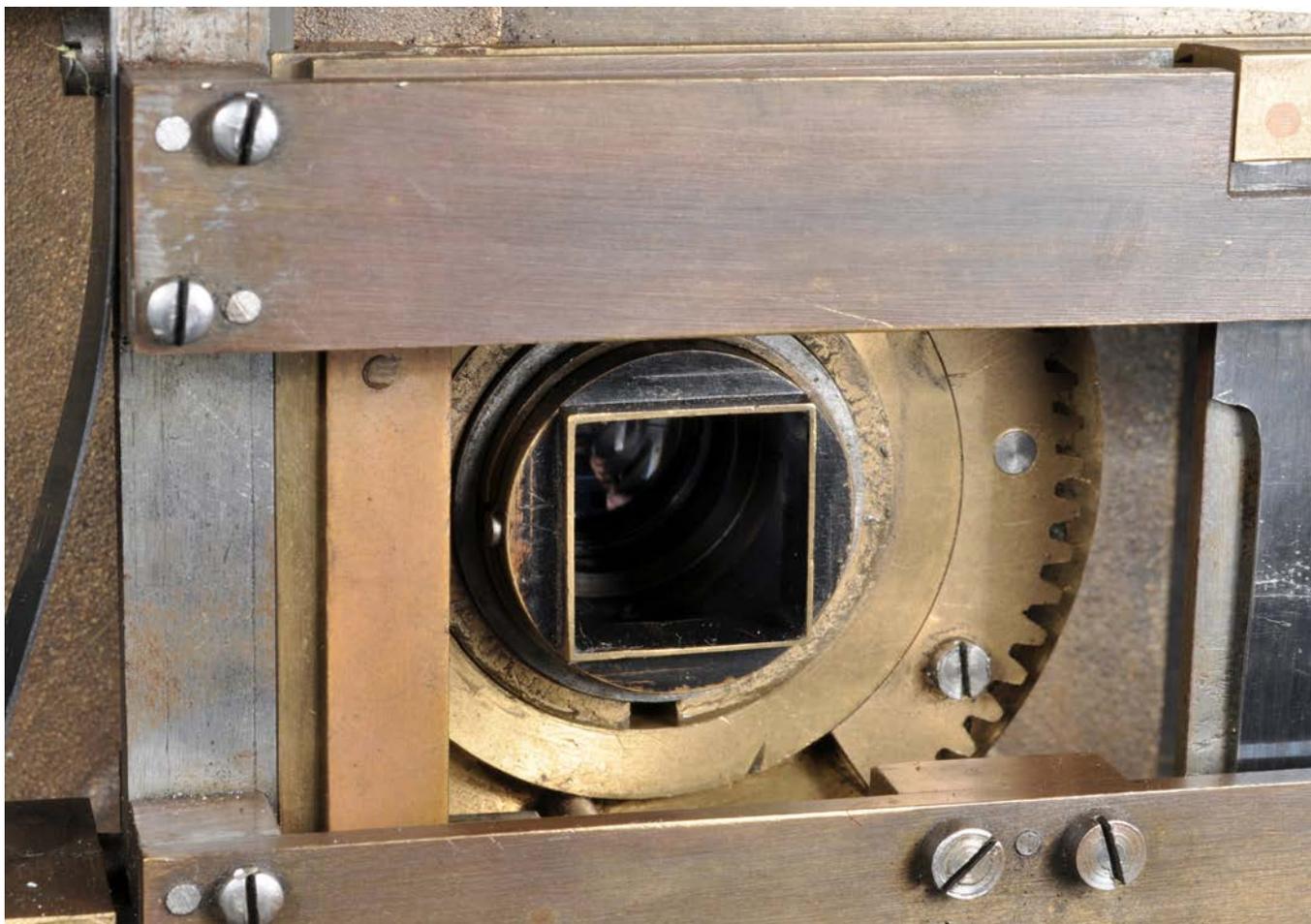

på håndsvinget, blev bevægelsen via et tandhjul overført til en vandret tandstang på den ramme som kassetten var monteret på, og en hakskinne stoppede bevægelsen, mens optagelsen blev gennemført. Efter 6 optagelser var kassetten nået helt ud i venstre side, og en lodret hakskinne sørgede så for at pladekassetten faldt ned til næste række. En ny vandret tandstang sørgede derefter for at kassetten bevægede sig, billede for billede, mod højre. Efter 6 nye skud faldt kassetten ned på 3. række osv. Efter sidste billede var optaget, blev en pal skubbet ud foran håndtaget, så det ikke længere kunne drejes rundt. På bagkanten af den tubus som objektivet var monteret i, var der en firkantet ramme (2 x 2 cm), der ved optagelse blev presset mod den fotografiske plade for at undgå falsk lys på resten af pladen. Når pladen blev bevæget frem mod næste optagelse, blev objektivet løftet ved hjælp af en "bølgeformet" skive, der roterede sammen med føromtalt tandhjul.

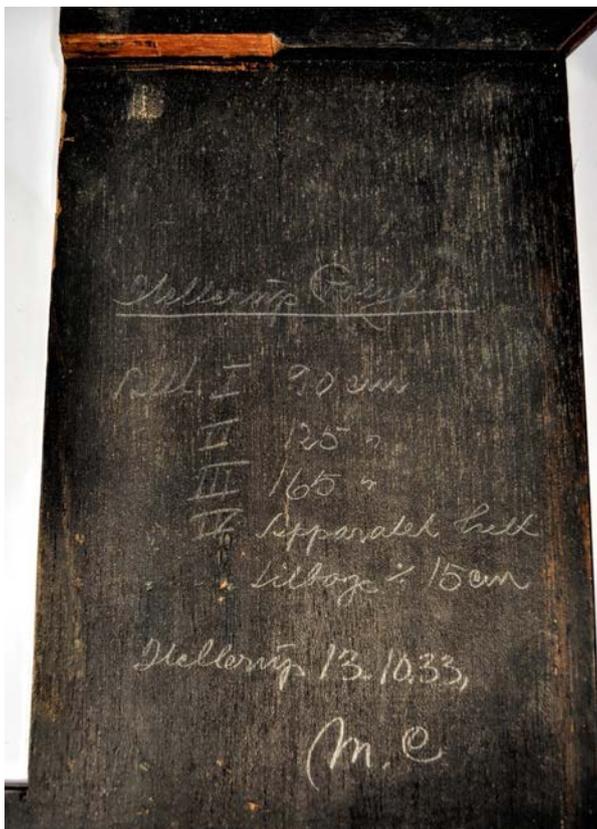
*Næste side øverst:
Hos Polyfoto i Hellerup var afstandsindstillingerne skrevet på indersiden af kameraets bagbeklædning.*

Fokusering: Den firkantede ramme på objektivtubussen kunne drejes, og i de 4 forskellige positioner blev afstanden fra objektivet til pladen ændret lidt. Det betød altså at kameraet kunne benyttes i 4 faste afstande til motivet, der evt. kunne være mærket op på gulvet. På billedet herunder kan man se, at de mulige afstande er skrevet ind på bagsiden af kameraets bagbeklædning (Hellerup Polyfoto). Det var ikke muligt at skifte afstandsindstilling før hele pladen var optaget.

Firkanten bag optikken kunne drejes, og gav dermed 4 afstandsindstillinger.

Billedtæller: Konceptet med Polyfoto var, at fotografen skulle betale et beløb til firmaet Polyfoto for hver enkelt optagelse. Derfor var der monteret en plomberet tæller på siden af kameraet, der talte frem for hver omdrejning af håndsvinget.

Den plomberede billedtæller.

Lukker: Lukkeren består ganske enkelt af en rund skive med et hul i, der roterer foran objektivet i samme tempo som håndsvinget drejes rundt. Lukkertiden er altså bestemt af hvor hurtigt fotografen drejer håndsvinget. Dog var der en lille klap, der kunne lukke mere eller mindre af for hullet.

Objektiv: Så vidt jeg kan se, er alle kameraerne udstyret med et Astro-Berlin Pan-Tachar. 1:2,3; $f = 50$ mm objektiv. Det er også nævnt Polyfot-Tachar. Der er ingen mulighed for blændeindstilling, så alt blev optaget ved blænde 2,3. Pan-Tachar objektiverne ses oftest i forbindelse med kino-optagere.

Lukkeren. Læg mærke til den lille klap, der kan lukke mere eller mindre af for hullet.

Søger: Oven på kameraet var der monteret en optisk søger, hvor motivet fremstår på hovedet. Der var altså ingen mulighed for at kontrollere billedet ved hjælp af en matskive.

Søgeren var også lavet af træ.

Polyfoto nr. 189. Det er formodentlig en prototype, for at få afprøvet den nye mekanisme.

Stativ: Stativet består af et lille bord på hjul, og med en hylde hvor man f.eks. kunne have nye plader til at ligge parat. Ovenpå bordet var der to træsøjler, som gik op igennem selve kamerakassen. Overdelen kunne drejes omkring 10° i hver retning. Ved hjælp af et håndsving bag på kameraet og en tandstang på det ene stativben kunne kameraet hæves og sænkes. For at lette bevægelsen, var der kontravægte inde i stativbenene.

Kamera 189 (prototype?): Polyfoto nr. 189 ligner på overfladen de andre Polyfotoapparater af træ, men mekanikken er den samme som man senere finder i aluminiumsapparaterne. Jeg tror derfor, at der er tale om en prototype for at få afprøvet den nye mekanik. Den væsentligste forskel er, at der ikke længere er en lystæt bagbeklædning, hvilket gør at udskiftningen af plader bliver noget simple.

Mekanikken i nr. 189. Læg mærke til, at der ikke længere er behov for bagbeklædning.

Ombygning (kamera nr. 78): Stativet til Polyfoto kameraet var nok lidt ufleksibelt, og kom hurtigt til at virke gammeldags. Ved lanceringen af det nye aluminiumskamera i slutningen af 30'erne, blev det leveret med et nyt stativ af jern. Mange af de gamle trækameraer blev i den forbindelse ombygget, så de kunne bruges med det nye stativ. Det skete ved at den forreste halvdel, hvor stativbenene gik igennem, blev savet af, og der blev så monteret en ny tildækning med en stor tragt af metal over lukkeren. I mange tilfælde blev den gamle frontplade sat på igen, men hvor der var udskåret et stort hul til metaltragten. Endelig blev der monteret en kobling til metalstativet på siden af kameraet. Den nye og slankere udgave af kameraet kunne så klare en sæson eller to mere.

Det ombyggede kamera, der kunne få nyt liv på et jernstativ.

Negativ/Positiv fra glaspladen side 7.

Fra billedsamlerens gemmer

Med Gerhard Rydings kvinder på arbejde

Ann Vibeke Knudsen

Vi er en del billedsamlere. Og vore samleemner er naturligvis nærmest uendelige - men at skaffe sig de spændende billeder kræver efterhånden en ihærdig indsats. Der er langt mellem de gode, ældre billeder.

Dog er der stadig fotoalbums at finde, fyldt med gamle portrætter. Albums som kan dateres fra ca. 1860 til omkring 1920, hvor det at gå til fotografen og få taget sit portræt til et album, blev umoderne.

Foto R.R. Kirkegaard, Hammel, en kvindelig tandtekniker arbejder, som man ser med gebisser, kunstige tænder. Omkring 1900.

De gamle albums indeholder især visitkortportrætter (ca. 6x10,5 cm). De større kabinetkort (ca. 10,5x16 cm) er der også, men de er få. Visitkortbillederne er ældst, blev moderne omkring 1860 og blev

En kvindelig tandtekniker, foreviget af fotograf R.R. Kirkegaard, der virkede i Hammel fra 1900-1918. I 1902 fik Hammel en tandlæge, P. Juul, og det er måske ham, der har haft denne unge kvinde ansat.

En gæv - ser det ud til - sygeplejerske med termometret i hånden, parat til at tage hånd om sine patienter. Fotograferet af Richard Hansen i Sorø i 1890'erne. Fotografen var god til at tage sjove, kreative billeder.

En sygeplejerske med røde kors-armbind, fotograferet først i 1900-årene af fotograf Julie Laurberg i København. Dansk Røde Kors blev oprettet i 1876.

fremstillet til 1920'erne. I løbet af 1870'erne ser man en sjælden gang et kabinetkortbillede og med årene bliver de mere almindelige. Der er ca. mellem 40 og 100 fotografier i et gammelt album.

Desværre er der kun sjældent skrevet navne på de portrætterede - og det mest almindelige er, at et helt album er anonymt. Kun takket være fotografernes navne, der heldigvis er trykt på billedkartonerne, kan man få en ide om, hvor i Danmark familien, der en gang ejede albummet, hørte til.

De gamle fotoalbums er kulturhistorie. Med og uden navne kan de fortælle historie, ikke mindst om de fotografer, der levede af, at næsten alle i Danmark ville foreviges. Selvfølgelig bør man gemme et

gammelt album i sin helhed, billederne hører sammen og fortæller familiehistorie. Men tusindvis af albums er blevet splittet af forhandlere, der sælger billederne enkeltvis.

Et "brystportræt" af et menneske, som er udtonet eller afmasket i en oval, er der mange af. Men uden navn, uden særlige frisurer, smykker, dragter mv. fortæller de ikke ret meget. Men hvis personen, måske endda flere personer, er fotograferet i et atelier, er der mere historie at udlæse: fotografens fond, altså fotobaggrunden, møbler og rekvisitter. De portrætteredes pæne dragter, fotografens iscenesættelse. Børnene der også skulle tages billeder af.

I et almindeligt fotoalbum, skal man dog være heldig, hvis der blot er to-fire spændende billeder. Dog er der heldigvis indimellem taget billeder, der på trods af personernes anonymitet

En diakonisse fotograferet af H.J. Barby, som havde atelier ved Frederiksberg Runddel i København. Ingen tvivl om at den unge kvinde er fra Diakonissestiftelsen på Frederiksberg, med hospital på Peter Bangsvej. Fotograferet omkring 1900.

De to kvinder er plejere, i ens arbejdstøj og forsynet med store nøglebundter. Da fotografen er Carl Lisberg i Middelfart, må vi tro, at de har været ansat på "Middelfart Sindssygeanstalt". 1890'erne.

Måske er det to unge køkkenpiger, med kurv med grønt og hvide asparges. De har været en tur på torvet, for at handle ind til aftenmaden. Fotografen er Sophus Riberholt i Aarhus, 1890'erne.

fortæller os brikker af vores historie. Som når man fx tog sin cykel, sin hund, sin papegøje, sit legetøj med sig op i fotografens atelier - dagslysateliererne lå i tagetagerne. Eller når man blev fotograferet i sit arbejdstøj, hvad enten man var embedsmand, ansat fx i postetaten, ved jernbanerne, i skoven, var håndværker, læge, stuepige, sygeplejerske osv., dyrkede sport, teater - eller var tilknyttet en særlig institution, forening - eller ligefrem sad i spjældet! Ret tidligt fotograferede man tyveknægte, ludere og andet godtfolk på kanten af loven, for at man kunne genkende dem ved anden lejlighed. Men den slags billeder - der viser hvordan jævne mennesker så ud i deres slidte hverdagsstøj - findes formentlig kun i offentlig ejendom er nu digitalt tilgængelige.

Gerhard Ryding er en billedsamler, der bl.a. har kastet sig over de hundredtusindvis af gamle, herreløse portrætter. For hver 100 billeder, kan han være heldig at finde to-tre, der siger ham noget særligt. Med årene er det blevet til store samlinger, fx af folk med cykler (når man nu i øvrigt samler på gamle cykler), folk i mystiske udklædninger, sportsfolk - og især folk, der med deres arbejdstøj og evt. medbragte redskaber eller "rekvisitter", fortæller om deres erhverv.

Her viser vi nogle anonyme kvinder, der, stolte af deres fag og deres arbejdsopgaver, har valgt at lade sig forevige i uniform eller arbejdstøj hos fotografen.

Stuepigen er ved at polere et fint spejl. Sidst i 1880'erne. Fotografen er V.E. Svendsen, Aarhus.

Fotograf Knud Sehested i Stege har - sidst i 1890'erne - "fået hjælp med rengøringen" af to stuepiger. De er mødt op hos fotografen i deres kapper og nyvaskede, nystivede og nystrøgne forklæder og er passende blevet forsynet med kost, fejekost og klud.

En køkkenpige med nyvasket forklæde, men i træsko og med zinkspand og opøseslev. Foto Chr. Hansen, Odense, omkring 1900.

Portrættet af den unge, hørspindende kvinde, uden tvivl af "det bedre borgerskab", er fra 1862-1863 og fotograferet af E. Lange i København. Hun spinner hør på en almindelig rok og kan have haft som "erhverv" at spinde fin hørtråd, fx til kniplingsfremstilling.

Den unge kvinde har taget et strikkesæt med, da hun skulle foreviges i 1880'erne. Det var nødvendigt at kunne strikke strømper og som her formentlig lunt undertøj. Fotografen var også urmager, hed Erik J. Hansen, og var fra Hesselager på Fyn.

Fotograf N.F. Worm, Slagelse, har i 1890'erne taget et portræt af en ældre kvinde med sit håndarbejde. Hun filer, måske til en pyntedug. Teknikken kendes fra fiskernes garner.

Da Olympus kom til Danmark

Klaus-Eckard Riess

© Olympus Corporation .

Den 12. oktober 1919 blev Olympus grundlagt af Takeshi Yamashita under navnet Takachiho Seisakusho. Formålet var produktion af mikroskoper og andet optisk udstyr. Takashibo er et bjerg i Japan, hvor guderne holder til. Derfor er det ingen tilfældighed at man i 1921 introducerede varemærket Olympus, opkaldt efter det for vesterlændinge kendte

bjerg i Grækenland, der ifølge mytologien er hjemsted for guderne. September 1936 bragte firmaet sit første kamera Semi-Olympus 1 på markedet, som var i format 4,5 x 6 cm på 120 film. Men først i januar 1949 blev firmaets navn omdøbt til Olympus Optical Ltd.

Ligesom fa. Ricoh mødte man i 1956 allerførste gang på Photokina i Köln.

Omkring årsskiftet 1970/71 kom Svend Bech-Bruun og hans BICO A/S til at overtage agenturet for det japanske kameramærke Olympus i Danmark. Det betød at vi i service-firmaet S.E. Svendsen fremover ville komme til at beskæftige os med Olympus produkter. For at se på sagerne tog Svendsen sammen med min kollega Flemming Hansen og mig på en tur til Olympus' europæiske hovedkvarter i Hamborg.

Da mit speciale var 35mm spejlflekskameraer, blev jeg straks begejstret for det nye Olympus FTL. Sammenlignet med de tunge og solide Edixa Reflex og Nikon F, som jeg var fortrolig med, viste FTL sig til at være en lille fiks sag med fast integreret søgerprisme under topdækslet, TTL-belysningsmåling ved fuld åben blænde, samt udskiftelige objektiver i 42mm gevind. Sidstnævnte var forsynet med en låsepind, således at objektivet altid landede i præcis samme position.

Efter knapt et år forsvandt kameraet fra markedet igen. Og når man i dag slår op på officielle Olympus sider, så er det næsten som om kameraet aldrig havde eksisteret. FTL var vistnok heller ikke blevet fremstillet af Olympus.

Olympus OM-1

På Photokina 1972 blev Olympus M-1 præsenteret som verdens mindste og letteste 35mm SLR-kamera, velfungerende og utrolig smukt designet. Selv i dag er det en fornøjelse at tage kameraet i hånden. Firma Leitz i Wetzlar reagerede straks på betegnelsen M-1, der mindede alt for meget om Leicaserierne. Dette fik Olympus i 1973 til at ændre kameraets navn til OM-1.

Olympus OM-1 er udstyret med vandret gående spaltelukker af sort lærred. Lukkertiden fra B og 1 sek. til 1/1000 sek. vælges ved hjælp af en ring omkring objektivbajonetten. Belysningen måles TTL ved fuld åben blænde. Til venstre i søgeren ses efterførringsviseren med markering for plus og minus. Der er tale om en ensartet måling over hele søgerfeltet, der viser 97 % af billedet. Matskiven er udskifteligt, og der kan vælges mellem 13 forskellige typer. Med en lille arm på toppen af kameraet kan lysmåleren afbrydes for at spare på strømmen fra batteriet.

På siden af spejlhuset sidder en knap, der kan holde spejlet fast i opklappet stilling, som det kan være nødvendigt ved helt rystelsesfrie optagelser. En rund knap på kameraets forside, markeret "R", giver filmen fri til returspoling. Nedenfor den ses selvudløserarmen.

Det der gør Olympus OM-2 unikt, er fantombilledet på første lukker-gardin, som kameraet er udstyret med, og som simulerer belysningsmålingen på filmplanet.

Belysningen på fantombilledet måles af to bagud rettede silicium-fotodioder (SPD) foran i spejlhuset.

Når Olympus OM-2 er indstillet på Auto, foregår belysningsautomatikken i to faser:

Fase 1:

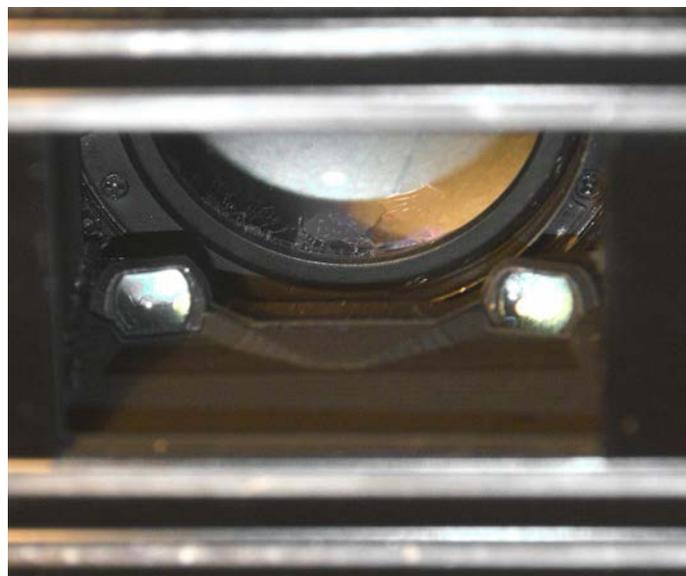
Ligesom på Olympus OM-1 måler to CdS-fotomodstande gennemsnitsbelysningen på søgerens plan.

Resultatet af denne foreløbige måling vises på skalaen i venstre side af søgeren. Der kan stadig ændres indstillinger eller foretages korrek-turer.

Olympus OM-2

I 1975 så Olympus OM-2 dagens lys og vakte opsigt med sin enestående og revolutionerende belysningsautomatik.

Den afbillede model OM-2 N har enkelte små forbedringer og blev produceret fra 1979 til 1984.

Fase 2:

Ved tryk på udløseren klapper spejlet op og blænden lukker ned på den valgte værdi. Silicium-fotodioderne bliver aktiveret og overtager den auto-dynamiske styring af lukkertiden. Fra 1/1000 ned til ca. 1/125 sek., hvor spalten mellem første og andet lukkergardin endnu er relativ smal, foregår målingen udelukkende på fantombilledet, som er et såkaldt "syntetisk idealbillede". Men bliver lukkertiden længere og spalten gradvis bredere, eller ved lange tider helt åben, så sker målingen på filmens emulsion.

Det betyder, at i modsætning til en traditionel belysningsautomatik, der husker måleresultatet indtil spejlet er klappet op og lukkeren åbner for eksponering, styres belysningstiden i Olympus OM-2 samtidig med eksponeringen, altså mere præcist.

Hvis kameraets funktionsvælger stilles på "Manual" er den automatiske styring ude af funktion. I stedet for kan belysningsmålingen foretages ved hjælp af efterfølgingsviseren i søgeren, nøjagtigt som på Olympus OM-1.

Selvfølger byder OM-systemet også på flash og motorer samt på et enormt udvalg af objektiver.

Det var min gode kollega Flemming Hansen, der sidenhen blev fa. BICO's ekspert i Olympus kameraerne, medens undertegnede så til fra sidelinjen og koncentrerede sig om Nikon.

Alle kamerabilleder er taget af Klaus-Eckard Riess

– vi har igen fjernet objektivet, så du kan se:

portræt af en fotografisk sensation

Fingeren peger på det mønster, som er en væsentlig del af verdens første og eneste automatiske eksponerings-system, hvor lyset måles på samme tid, som eksponeringen finder sted. Systemet hedder dynamisk lysmåling.

Olympus OM-2 spejrefleks-kamera er det eneste i verden, der har dette avancerede system. Lad din fotohandler demonstrere et Olympus OM-2, monteret med flash og motor. Tryk på knappen. Kameraet eksponerer med forskellig hastighed i forhold til de skiftende lysforhold. Ved svagt lys sætter OM-2-computeren flashen i gang og doserer flash-blitzens varighed i forhold til lyset. Du holder kun knappen nede.

Bliver lyset stærkere, stopper OM-2-computeren automatisk flashen. Eksponeringshastigheden varierer nu efter lysets styrke. Du holder stadig kun knappen nede. Alle optagelser er perfekt eksponeret. Fantastisk, simpelt! Fantastisk! Olympus OM-2 er et kompakt, robust og servicevenligt spejrefleks-kamera.

Pladsen i annoncen tillader ikke omtale af det meget omfattende ekstraudstyr til alle opgaver, som 25 min. formålet kan lide.

Et Olympus OM-2 skal ikke alene ses, det skal opleves!

OLYMPUS

OLYMPUS OM-2

Kameraet med den høje betjeningskomfort

Send mig yderligere oplysninger om Olympus OM-2

BICO A/S
Plyvej Alle 131 - 2900 Hellerup
Telefon (01) 20 77 75

Navn: _____
Adresse: _____
Postnr./By: _____

Fotograf H.P. Jacobsen

Ann Vibeke Knudsen

Fotograf H.P. Jacobsen

Fotograf H.P. Jacobsen og Jarlen af Zetland.

I 1904 åbnede en ung mand et splinternyt atelier i Allinge, Bornholms mest moderne og bedst beliggende i Havnegade med den allerbedste udsigt over byens havn. Hans Peter Jacobsen var 29 år gammel og havde da knap fire års erfaring som fotograf, for i 1900 havde han overtaget fotograf Bendt Kjøllers atelier i Allinge, og formentlig var det hos Bendt

H.P. Jacobsens atelier i Allinge yderst til venstre, lige efter nytårsstormfloden i 1904. Samling avk.

Kjøller – Allinges første fotograf - Jacobsen lærte sig at fotografere. Bedre læremester kunne han ikke få.

11. juli åbnede hans forretning og foruden et fotografisk atelier, etablerede han sig med en bog-, papir- og galanteriforretning. Fornuftigt

*Earl of Zetland, strandet
syd for Vang, 1905.
Foto: H.P. Jacobsen.*

at slå på mange strenge. I en annonce i 1903 havde Jacobsen allerede tilbudt alle former for fotografering, det være sig af enkeltpersoner og grupper, bygninger, værelser, gravsteder, antikke sager, byer, køretøjer, skibe, jagt- og lystselskaber! Desuden meddelte han, at han havde salg af kameraer til amatørfotografer, fremkaldelse af glasnegativer, retouchering, kopiering og forstørrelse af billeder. Det burde kun kunne gå godt.

Året efter blev han gift med Allinge borgmesterens datter, Marie Elisabeth Christensen, og mon ikke de to havde bedste muligheder for at skabe sig en god tilværelse. De havde lært hinanden at kende, da de begge gik på Bornholms Højskole midt i 1890'erne.

H.P. Jacobsen var teknisk dygtig, han var idé- og initiativrig, og han må have anskaffet sig

det bedste fotoudstyr man kunne få, og også meget forskelligt udstyr. Foruden fotografernes normalt største indtægtskilde, portrætterne, forhandlede han stereobilleder, postkort, både trykte og fotografiske, trykte postkortstereobilleder, panoramabilleder, også både trykte og fotografiske og han fremstillede 8x8 dias med de motiver, han selv havde fotograferet af bornholmske seværdigheder. Han solgte flere af sine billeder til datidens populære billedmagasiner, fx "Hver8Dag" – og så benyttede han i stor udstrækning aviserne til annoncering.

Der er rigtig mange billeder fra hans hånd i forskellige samlinger, han var også fremsynet hvad signering angik og brugte blindstempler på sine fotografier. Dem kan man endda genkende på hans

trykte postkort. Især må hans postkortproduktion have haft en relativ betragtelig størrelse, for der findes mange af dem. Der havde han også medvind, for han var med lige netop som det helt store postkortboom startede i 1905.

Konkurs

Men det gik åbenbart alligevel ikke så godt. Allinge var ellers en by i fremdrift, med stor granitudvinding, tysk finansieret og i forhold til fotograferne med rigtig mange tyske feriegæster – der gerne ville foreviges i deres sommeromgivelser. Men konkurrencen var åbenbart hård, der var flere fotografer i den lille by, så allerede i 1906 slog han sig sammen med konkurrenten, Victor Lund, og de fortsatte sammen i atelieret i Havnegade.

Men måske spændte han buen alt for hårdt, for i 1908 gik han fallit og måtte opgive en ellers alsidig forretning i Allinge, ”på grund af Konjunkturernes Stigning”. Han gik konkurs og måtte forlade

alt det, som nok var tænkt som et livsværk. Hans ejendom, atelier, udrustning, negativer, alt blev solgt.

Jarlen af Zetland

Jacobsen havde reklameret med, at han fotograferede skibe, men han fotograferede også den voldsomme natur langs de bornholmske kyster. For noget der kunne få fotografen til at drage afsted med sit kamera var, når det var sket en ulykke, som storm, endda en stormflod, stranding eller egentligt forlis. De billeder var der økonomi i, de kunne sælges til forskellige blade, og lige netop i de år gik postkortene jo netop som varmt brød. En af hans helt store fortjenester – set i bakspejlet - var en grundig dokumentation af den voldsomme stormflod i 1904, netop det år han åbnede sit atelier på havnen.

Her vil jeg imidlertid fokusere på en lille samling meget fornemme billeder af det største sejlskib, der nogensinde er strandet ved de bornholmske kyster, Earl of Zetland:

Vraget tømmes for værdier.

Earl of Zetland som vrag. H.P. Jacobsen.

"En Nat i Begyndelsen af Oktober fik den finske Fuldrigger EARL OF ZETLAND sit Banesaar mellem de bornholmske Klipper. Den var paa Rejse fra Sundsvall til Sydafrika med Tømmer, men i Regntykning og stiv Kuling forvirredes Styrmandens Syn, og han styrede lige mod Klipperne syd for Vang i den Tro, at han endnu var omtrent en Milsvej fra Land.

Saa stod med ét Skibet fast et Par hundrede Alen ude, medens Agterstævnen regelmæssigt slyngedes op imod Klippegrunden for kort efter med en skurende Lyd at glide tilbage i Dybet. Ud paa Morgenen kom Hjælpen fra Hasle og Allinge Redningsstationer, og under et farefuldt Redningsarbejde kom det skibsbrudne Mandskab velholden i Land, omsider fulgt af Kaptajnen, der først erklærede sig ganske uvillig til at forlade Skibet - rimeligvis af Frygt for Strandrøveri - og kun efter Pres fra Øvrighedens Side lod sig bevæge dertil.

I flere Dage havde man Haabet paa Redning for Skibet, saafremt Vejret vilde bedre sig, men til sidst maatte Haabet opgives, og det ene af vore Billeder, taget 10 Dage efter Forliset, viser den fortvivlede Situation, hvori Skibet til sidst befandt sig. Skroget var delt i to Dele og Lasten flød i stadig større Mængde langs Kysten. Den forreste Del af Skibet gik den 15. Oktober til Bunds med Spil og Anker og "Jarlen af Zetland"s Saga var ude".

Beskrivelsen stammer fra ugebladet "Hver8Dag", fra november 1905. Hvem teksten skyldes vides ikke. Det var et af de første ugeblade i Danmark, der bragte fotografier af aktuelle begivenheder. Fotografen var H.P. Jacobsen fra Allinge, han havde solgt de to fotografier, der blev benyttet i artiklen, af det nyligt strandede skib til ugebladet. Men han tog flere billeder af det spektakulære syn, som det ses her.

Skibet havde været på vej fra Svartvik ved Sundsvall til Delagoa Bay, som ligger i Mozambique, med en trælast, men grundstødte, som ovenfor berettet, den 5. oktober 1905 kl. 3.30 om natten. Skibet

stod 2-300 meter fra Land lige under de såkaldte "Klondyke" klipper syd for Vang. Skibet satte sig fast mellem rullestenene, blev læk og fyldtes med vand. Ulykken blev opdaget ved 8-tiden og fra Allinge og Hasle ankom raketapparater, som hurtigt fik etableret forbindelse til skibet. Man fik bjærget besætningen på 18 mand i land, hvorimod kaptajnen, der var 65 år, erklærede, at han var for gammel til at gå op i riggen. Man sejlede senere ud i båd og fik overtalt ham til at komme med i land. Besætningen blev afmønstret og sendt hjem. Man håbede dog på, at skibet endnu kunne reddes, men vejret blev stadig dårligere og efter halvanden uge deltes skroget i to og lasten flød ind på land i store mængder. Den 15. oktober var det slut.

Efterskrift

Efter konkursen i 1908 flyttede ægteparret Jacobsen til Rønne. Han fik agentur i isenkram og papirvarer og prøvede tilsyneladende at skaffe sig nogle indtægter, bl.a. ved at fotografere folks ejendomme og sælge dem som fotografiske postkort. Det vidste vi først i 1973, hvor en kasse med ca. 200 af disse glasnegativer dukkede op i en ejendom, Jacobsen havde boet i i Sandvig fra 1930 indtil han døde i 1966. Så sent som i 2018 modtog vi fra samme ejendom en lille samling 8X8 dias, "lantern slides", som han havde fremstillet af nogle af sine mange motiver.

H.P. Jacobsen blev også skilt fra sin Elisabeth. I 1915 finder vi hende i arkivalier i København. Hun var separeret fra Jacobsen og ernærede sig som ekspeditrice. De havde ingen børn.

H.P. Jacobsens mange negativer fra Allingetiden skjuler sig i "Allingefotografernes" store samling af glasnegativer, dels på Bornholms Museum, dels på Bornholms Ø-Arkiv. Da Jacobsen gik fallit i 1908 kom andre fotografer til og lejede sig ind i atelieret. Sidste lejer fra 1916 og senere som ejer - var Alfred Kjøller, søn af fotograf Bendt Kjøller, dygtig som sin far, og han overtog sine forgængeres arkiver, heriblandt H.P. Jacobsens negativer. Et negativ er ikke "signeret", så da Alfred Kjøllers store samling af glasnegativer og andre billeder - længe efter hans død - blev skænket til Bornholms Museum, mente man, at de mange tusinde negativer var fotograferet af enten Bendt eller Alfred Kjøller. De andre fotografer, der også havde fungeret i Allinge, især H.P. Jacobsen, var da glemte.

Nikkormat EL 50 år

Klaus-Eckard Riess

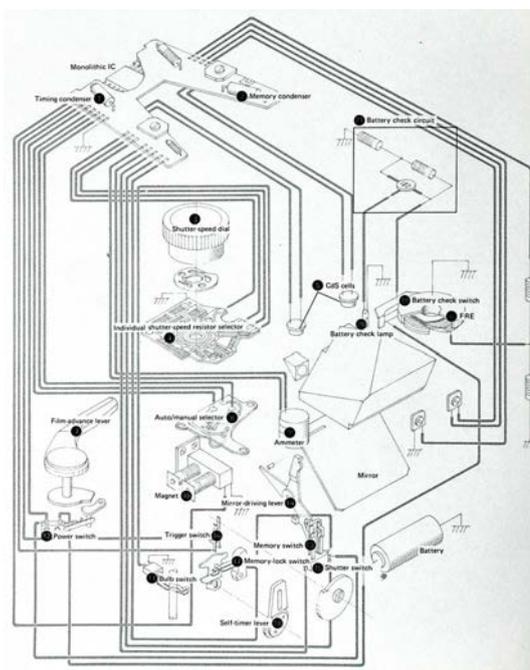
Nikkormat EL Prospekt, 1972.

Nikkormat EL blev annonceret sent på efteråret 1972, hvorved **EL** står for "electronics" og "light". Kameraet kan godt betragtes som en milesten i Nikons historie, idet det så at sige åbnede døren til den elektroniske verden. For første gang er et SLR-kamera fra Nikon udstyret med elektroniske komponenter.

To CdS-fotomodstande (**CdS** = cadmiumsulfid) er placeret ved siden af søgerokularet og måler lyset igennem det fuldt åbne objektiv. Målingen er midterbetonet, hvilket vil sige at 60% af lyset måles indenfor cirklen i midten af matskiven og 40% udenom.

Blændens værdi overføres via tandhjulsgearet til en såkaldt FRE (**F**unctional **R**esistor **E**lement), der ligger omkring returspolingsakslen, hvor også indstillingsringen til filmfølsomheden sidder.

En FRE er ikke et normalt kulbanepotentiometer, som let bliver slidt, men derimod en hårdglas-plade med metalliske kontakter og en indlejret modstandsbane.

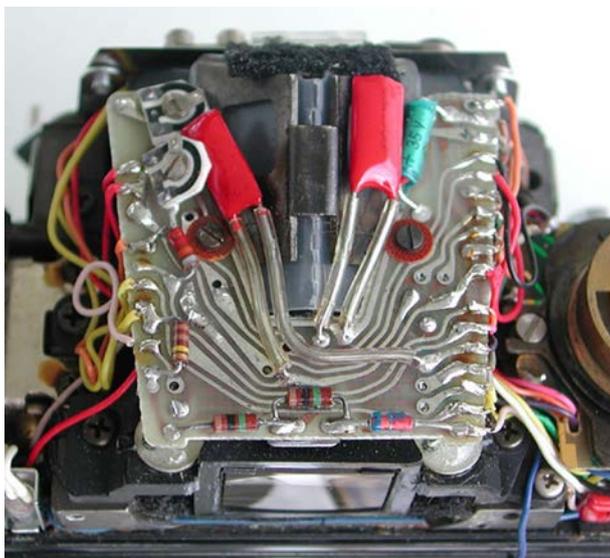

Schaltplan.

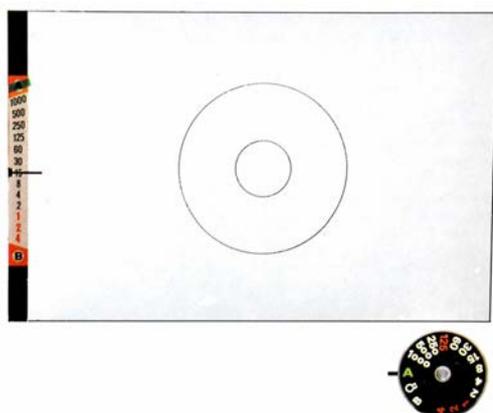
FRE, Functional Resistor Element.

Oven over søgerprismet befinder sig en hesteskoformet hård printplade med nogle komponenter og en lille IC (integreret kredsløb) nedenunder. Denne indeholder 74 transistorer og 27 modstande på en flade af kun 2 x 2 mm. Det blev vi voldsomt imponeret over, dengang!

Printplade, den lille IC er anbragt på undersiden.

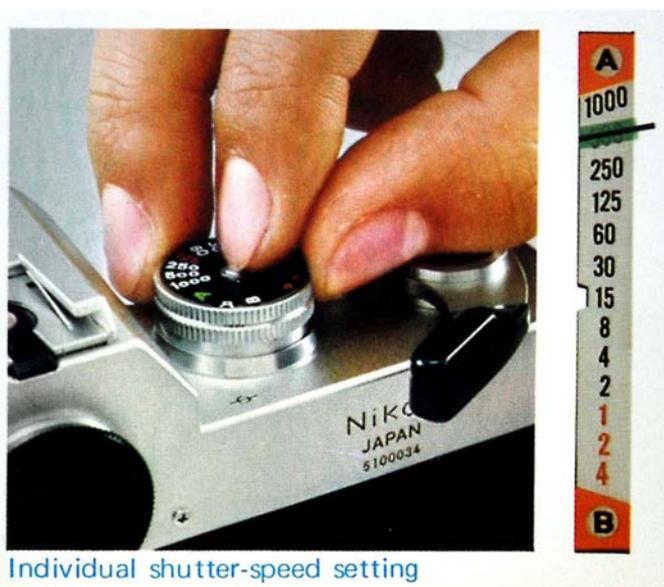
Via dette kredsløb og CdS-fotomodstandene oplades en kondensator til en spænding, der er proportional til det målte lys. Når der trykkes på udløseren, og spejlet begynder at bevæge sig op, afbryder en kontakt forbindelsen til kondensatoren, hvorefter denne holder på spændingen som et mål for belysningstiden. Dette lader sig også gøre manuelt, hvis man ønsker at fastholde belysningen

Matskive, skala og viser i søgeren.

på et bestemt område af motivet. I så fald trykker man selvudløserpalen til venstre og holder fast indtil man har udløst kameraet.

Den sorte viser i søgeren peger på lukkertiden, som automatikken indstiller. Ønsker man selv at bestemme, så vælger man manuelt med lukkerindstillingsknappen, så den grønne viser flyttes. På indstillingsknappen ses der en ret stor afstand mellem 4 sek. og B. Der skal her røbes den "hemmelighed", at man kan indstille 8 sek. lige midt imellem 4 og B. Konstruktøren havde godt nok planlagt lukkertiden på 8 sekunder, men da man ikke kunne få tiden helt præcis, undlod man tallet 8 på skalaen samt klikket på indstillingsknappen. Men modstanden nedenunder blev ikke fjernet.

Individual shutter-speed setting

Indstilling af lukkertiderne.

Kameraets elektroniske kredsløb kræver en spænding på 6 volt. Men hvor skulle det store batteri anbringes? Det har givet manganen en fotohandler og hans kunder grå hår i hovedet. Men man klapper bare spejlet op og skubber et dæksel i bunden af spejlhuset til side, som pilen viser. Trykkes dækslet lidt bagud, så falder batteriet næsten ud af sig selv. Til venstre for søgerokularet findes en hvid knap til batteritest. Lyser det gult ved siden af, så er batteriet ok.

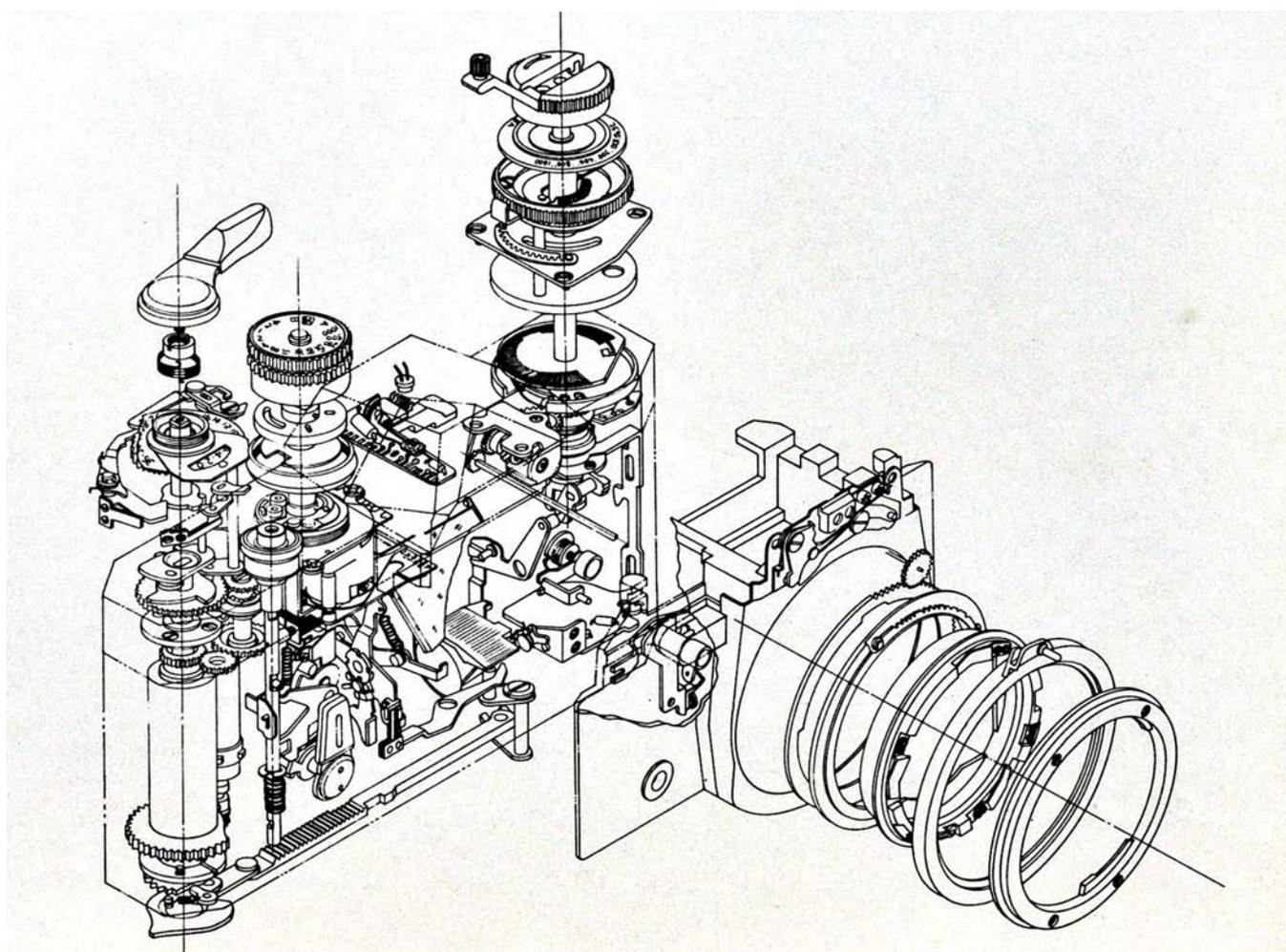
Som et kuriosum kan nævnes, at også Contarex S (1967) fra Zeiss Ikon AG havde gemt sit batteri under spejlet.

Her gemmer batteriet sig.

Få år efter var der dog kommet helt andre boller på suppen, skulle det vise sig.

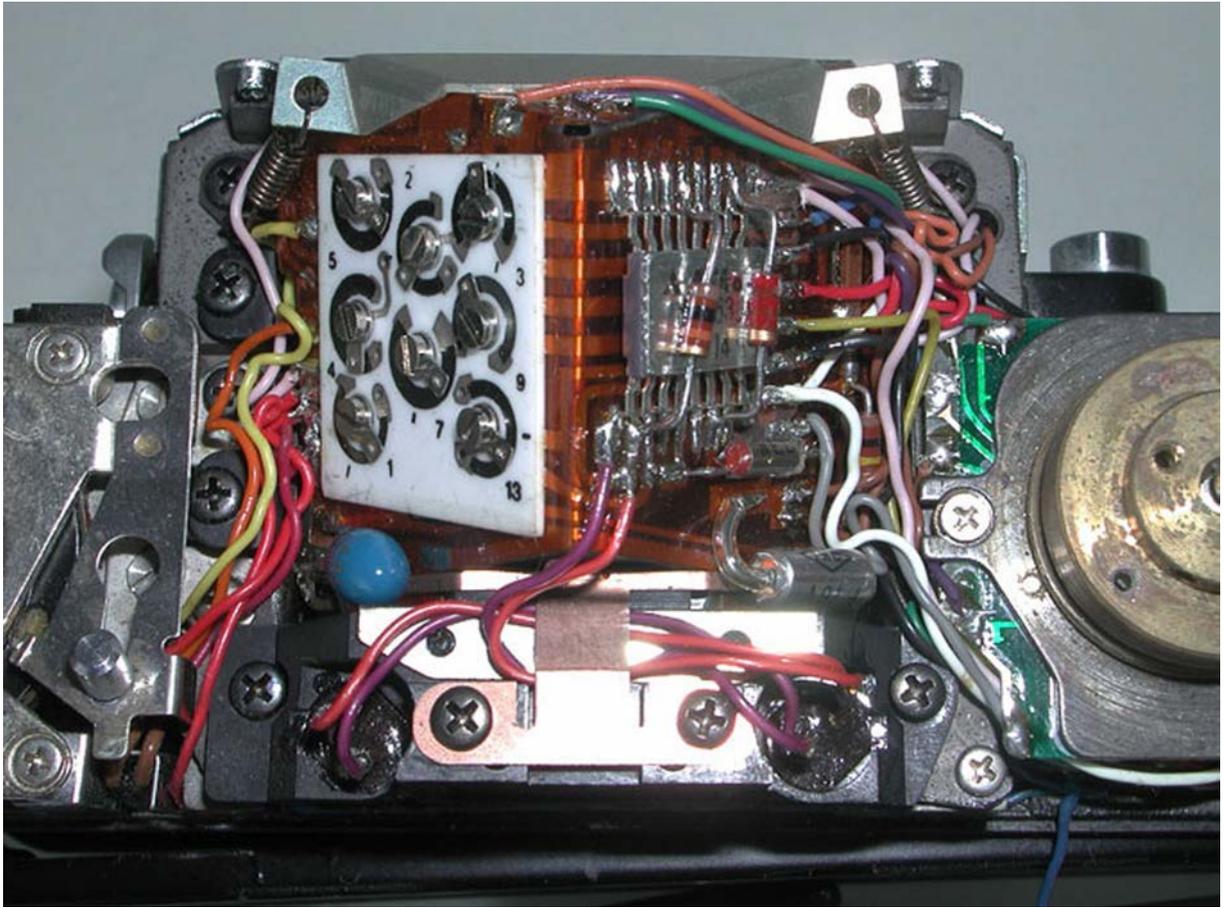
I 1977 kom afløseren Nikon EL2 samtidig med de nye AI-Nikkor objektiver, der var betydelig lettere at sætte på kameraerne. Men bortset fra navnet var der kun små forskelle fra Nikkormat EL at lægge mærke til. Selvfølgelig lyste AI-blænderkoblingsringen os i øjnene. Og så havde lukkertidsknappen også fået de 8 sekunder på. Til gengæld var synkroniseringens omstilling til blitzpærer blevet udeladt.

Det Nikkormat EL træningskursus, som Nikons europæiske hovedsæde i Amsterdam havde arrangeret, fandt sted under endnu ret beskedne former. Man havde kun et meget lille service-værksted til rådighed. Reservedelsforsyningen var heller ikke rigtig kommet i system endnu. Og vi blev nødt til at anskaffe os helt nyt og dyrt måleudstyr til den forestående tekniske udvikling.

Ekspllosionstegning af Nikkormat EL.

*Foto:
Klaus-Eckard Riess.*

Det nye fleksible print i Nikon EL2.

Den største fornyelse fandt vi under topdækslet. CdS-fotomodstandene var blevet udskiftet med de meget hurtigere og følsommere **SPD**-fotodioder (**Silicon Photodiode**). Samtidig var der tale om en helt

ny elektronik, for første gang på fleksible printbaner. Faktisk var det allerede nøjagtig den samme elektronik, som vi i 1978 skulle møde i det nye og mindre Nikon FE.

Nikkormat EL og Nikon EL2, 1977.

Fotograf Otto Wedel

- og fotografens eget fotoalbum

Ann Vibeke Knudsen

De fleste af Fotohistorisk Selskabs medlemmer er besat af en herlig samlermani, der er med til at sikre os alle sammen et væld af kulturværdier. Intet mindre! Skriv gerne om jeres egne samlinger, til ”projekt ud af skuffen”, eller kontakt os, så finder vi ud af noget sammen.

Vores storsamler, Gerhard Ryding, fik for mange år siden fat i et fotoalbum, der havde tilhørt fotograf Otto Wedel i København og hans kone, Emma Wedel. De blev gift 24. juli 1867 og boede i deres unge år i Helliggeiststræde 36, (nu Valkendorfsvej, København), hvor Otto Wedel havde sit fotografiske atelier fra 1862-1871. Derefter var han i Vimmelskaftet 46 (på Strøget) 1872-1874. Fra (eller i) 1874 var han fotograf på Store Torv 14 i Aarhus.

Gerhard, der har specialiseret sig i cykelsamlinger, fysiske såvel som på ældre fotografi, havde fået fat i et klenodie, for Otto Wedel havde i flere år en ”Velocipede Skole” i København (ifølge Bjørn Ochsner, Kongelige Bibliotek) og i albummet var to portrætter af ham selv på cykel, og det på cykler, der hørte til i cyklismens absolutte barndom, dvs. før ”væltepeteren”. (De to billeder blev vist i en artikel i Objektiv nr. 73, september 1996, se det også online via objektiv.dk).

I fotografernes private albums kan man være heldige at finde mere eksperimenterende fotografi. I 1860’erne var man for alvor blevet klar over, hvordan der kunne ”manipuleres” og eksperimenteres med fotografiet. Så-

ledes også hos Wedel. Fotografens dejlige portræt af sin kone i fuld figur, fotografet for og bag og monteret på ét visitkort er både smukt og ses sjældent. Der blev eksperimenteret med et portræt med spejl og indsat portræt af en herre i stedet for hustruen - og til gengæld har fotografen sat hustruens ansigt ind på et herreportræt. Wedel har et billede af sig selv som dobbeltgænger, og også på cykel som allerede omtalt, samt utallige selvportrætter i forskellige stillinger og ud- eller påklædninger. For ikke at tale om de mange dejlige portrætter af hustruen Emma, i de smukkeste kjoler. Ingen tvivl om at fotografen elskede sin kone og omvendt – de tidlige billeder udtrykker stor forelskelse. Et særligt dejligt billede viser hustruen på arbejde med en klappramme i hånden - i et koldt atelier, og man fristes til at spørge, om det i virkeligheden var hende, der var fotografen eller i hvert fald med som kompagnon – og så måske også hende, der tog de mange herlige portrætter af sin mand – og dem er der mange af.

Der kommer selvfølgelig børn til, syv i alt blev det til. Det er en datter, Else Wedel, der har samlet og kommenteret billederne i albummet - og passet på det. Men blot tre, Else, Viggo og Agathon Wedel ”overlevede” i en flok på syv børn. De fire andre døde som spæde eller ganske små, en af datidens triste bagsider. Børnene blev selvfølgelig også for-eviget – ligesom familiens hund.

Som alle andre var Otto Wedel portrætfotograf, men han tog også enkelte topografiske billeder. Vi kender et fra København, Amagertorv, hvor han er angivet som fotograf og et, hvor vi ser skiltet på hans fotoatelier i Valkendorfsvej. Det kunne også være taget af ham. Overraskende er det, at han fotograferede i Fredericia, nemlig banegården få år efter den er blevet bygget, måske først eller midt i 1870’erne. Det tilhører Lokalhistorisk Arkiv for Fredericia og Omegn.

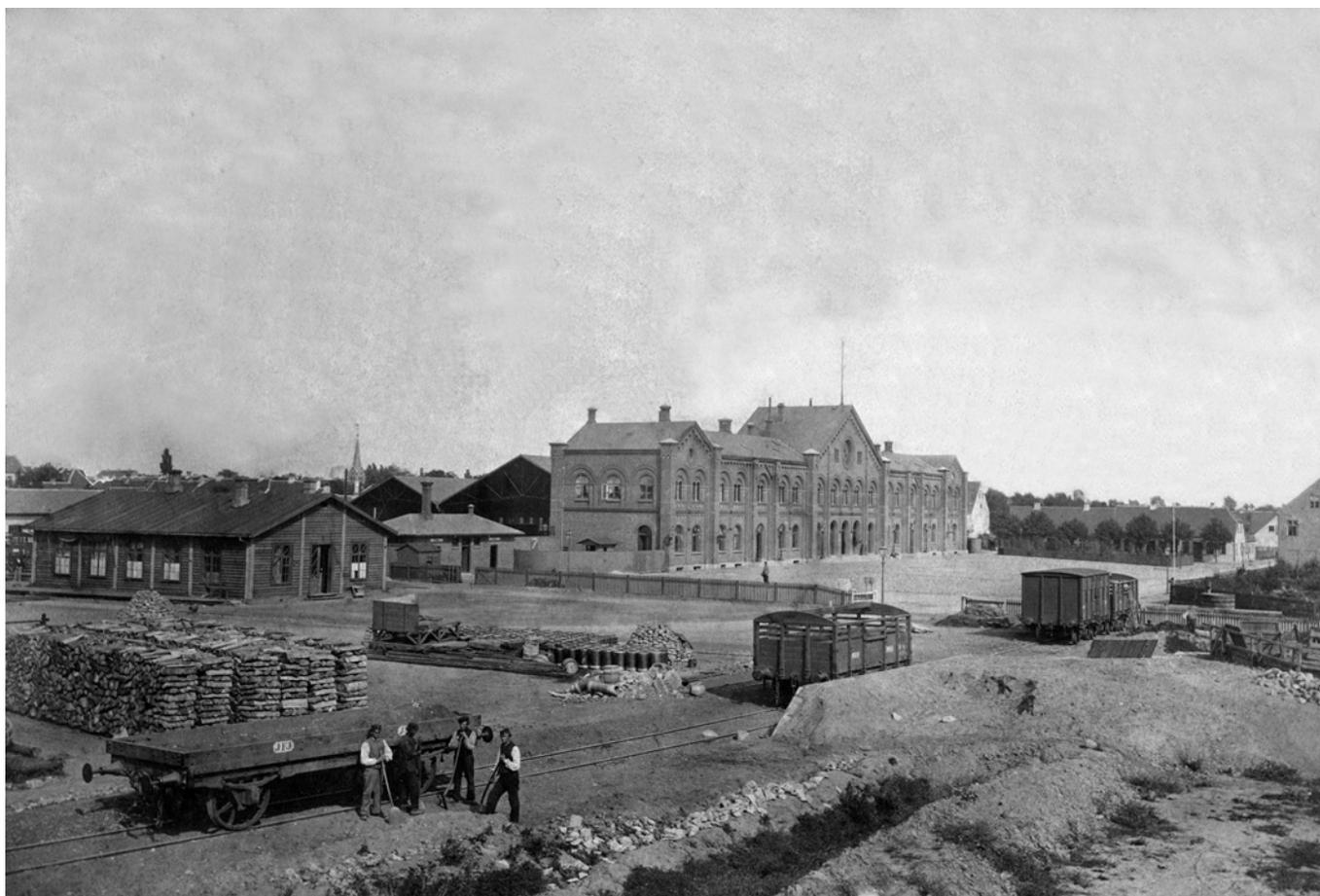

Otto Wedel var født i 1840, udlært som tømrer i 1860 og det blev da også hans vigtigste hverv gennem et langt liv. Nogle få avisnotitser fortæller om en mand, der i 1874 vandt en licitation i Aarhus sammen med en muremester ved opførelsen af "Kysthospitalet" (muligvis byens epidemisugehus) – men samtidig etablerede han sig som fotograf på Torvet i Aarhus (eller var det hustruen?). I 1885 solgte han en grund på hjørnet af Istedgade og Reventlowsgade i København og i 1890'erne var han tømmermester i Aalborg. I 1899 flyttede han tilbage til København som pensionist må vi tro, her døde hans kone i 1912 og han selv vist omkring 1915.

Se hele albummet digitaliseret her:
<https://www.fotohistorie.com/otto-wedels-private-fotoalbum.html>

Portrætterne tilhører Gerhard Ryding, københavnerbillederne Kongelige Bibliotek og Kbhbilleder.dk og banegården i Fredericia o. 1870 er fra Lokalthistorisk Arkiv for Fredericia og Omegn.

JPA kameraer på auktion

Lennart Weber

JPA 210.

Det er efterhånden sjældent, at vi ser JPA kameraer på auktion, og derfor vakte det da også berettiget opmærksomhed, da auktionsfirmaet Lauritz midt i februar udbød hele tre fine kameraer, fremstillet af snedker Jens Poul Andersen, Nellerød. Der var tale om JPA 210, 297 og 315. Alle tre kameraer var med i registranten bag i bogen, *Geniet fra Nellerød*, som udkom i 2019, men for netop de tre nævnte kameraer var informationerne sparsomme. Kun JPA 210 var desuden beskrevet med et enkelt fotografi.

I alle tre tilfælde havde Sigfred Løvstad, stifter og første leder af det nu lukkede Danmarks Fotomuseum i Herning haft JPA 210, 297 og 315 med i museets registrering, men med sparsomme oplysninger og et enkelt foto fra JPA 210 i en kvalitet, som vi i dag kunne ønske os bedre. Med auktionerne er de tre kameraer blevet fotomæssigt bedre belyst, og nogle fotografier af de tre kameraer bringes her.

JPA 315.

Det må antages, at alle tre kameraer er udbudt fra samme ejer. Ved auktionen i februar hos Lauritz blev der samtidig udbudt en del andet fotoudstyr. Men vi ved ikke hvem den oprindelige ejer var. Dog ved vi fra Sigfred Løvstads arkiv, at Svend Nielsen, Fagfoto, Frederiksberg Alle 29, København i 1970'erne nævnes som ejer af JPA 210.

JPA 210

Det er et rejsekamera med optisk bænk til 13x18 plader. Det er bygget af Jens Poul Andersen omkring 1895-1900. Kameraet har en fin metalplade med signaturen I.P. Andersen. Det er monteret med objektiv fra C.P. Groers, Berlin. Kameraet var vurderet til 25.000 kr. med en startpris på 20.000 kr. Kameraet opnåede ikke mindsteprisen ved den første auktion i februar, men det blev i august 2022 solgt for 12.000 kr.

JPA 297

Rejsekamera med optisk bænk til både 13x18 og 18x 24 plader. Kameraet havde i siden indhugget signaturen JPA 297. I Løvstads registrant nævnes, at det ejes af en privat person, men Løvstad havde ikke fundet foto af kameraet, så Lauritz auktionen er vores første chance til at se kameraet. Det blev på auktionen vurderet til 20.000 kr. med en startpris på 16.000 kr. Der kom et bud ved auktionen, køber kendes ikke.

JPA 315

Rejsekamera til 12x16½ plader. Det er formentlig fremstillet i 1918-1920, og det har været brugt af kgl. Hoffotograf Peter Elfelt. I siden er der en tydelig signatur JPA 315. Også her gælder at Løvstad ikke havde foto, så auktionsfirmaets fotografier giver os for første gang mulighed for at se kameraet. Det var vurderet til 16.000 kr. med en startpris på 12.000 kr. Der kom et bud ved auktionen, køber kendes ikke, dog var det ikke den samme budgiver som ved JPA 297.

Medlemsorientering

Klaus-Eckard Riess / Ann Vibeke Knudsen

Mødereferater

Esben Hother.

En kasse med gamle fotografiske rekvisitter.

Torsdag 15. september 2022.

Af Klaus-Eckard Riess.

Vor foredragsholder havde dækket et langt bord med fothistoriske godter, der vakte interesse og fremkaldte erindringer, spørgsmål, kommentarer og diskussioner.

Selv var Esben Hother blevet uddannet som fotohandler hos Foto A, inden han på et tidspunkt kom ind som tredje generation i det hæderkronede familiefirma, som hans farfar grundlagte den 3. juli 1923. E. Julius Hother havde indtil da i mange år været førstemand i det navnkundige, gamle fotofirma Budtz Müller i København.

Vi så billeder af det nye firmas oprindelige adresser på Vimmelskaftet og i Bredgade, hørte om første måneds omsætning, og fik personalebogen med lønudbetalingerne at se. Ved en gennemgang af **E. Julius Hother's** historie kom selvfølgelig meget af det professionelle udstyr på tale, som man forhandlede. Nævnes skal Durst forstørrelsesapparater, Manfrotto stativer, Broncolor Studioflash og Sinar kameraer. Det bragte samtidigt store fotograf-navne på tapetet, f. eks. den verdensberømte reklamefotograf Leif Schiller og Schillerhuset i Nannasgade på Nørrebro.

Den livlige snak om Esben Hothers rekvisitter blev afløst af et muntert skrotsalg. Der var også noget at glæde sig over, idet en stor samling benefice kom til at skæppe i selskabets kasse.

Det kan vi takke vort gode, gamle og altid venlige medlem Mogens Wang for.

Tak Mogens!

**Anders Borg.
En amatør fotograf og kamerasam-
lers oplevelser.**

Lørdag 8. oktober 2022 i Middelfart.
Af Klaus-Eckard Riess.

22 medlemmer af DFS havde i et meget omskifteligt vejr fundet vej til Middelfart for at høre Anders Borg fortælle om sin store hobby. Det var nok ikke kun foredragsholderen selv, men også alle os tilhørere, der undrede sig over den blå baggrund for de viste billeder på lærredet. Først bagefter gik det op for os, at det blå lys kom fra forsamlingshusets egen projektor oppe under loftet, der havde været tændt under hele seancen.

Anders lagde ud med at fortælle om sit allerførste kamera og sin egen start på det, der skulle vise sig at blive hans store interesse, både hvad angår kameraer og fotografering, men også hjemegnens kultur og historie. At Anders så tilmed udtrykker sig på områdets mundart, gav foredraget sit eget originale præg.

Vi så billeder af de ni søskende, af soldatertid, fødselsdage, bryllup og kirkespil. Og vi nød mange billeder af gamle huse, bondegårde, møller og dyr på landet. Anders var åbenbart ofte blevet bedt om at fotografere og dokumentere. Hele sin beretning gjorde han levende og afvekslende ved at blænde fotos af sine kameraer ind, vel ofte af dem, som han havde taget billederne med. Interessant var ligeledes hans præsentation af Handberg Kirkes historie, alter og kirkedør m.m.

Anders indrømmede og understregede også, hvor svært det er at begrænse sig, når man har så mange oplevelser, opgaver og kameraer at berette om.

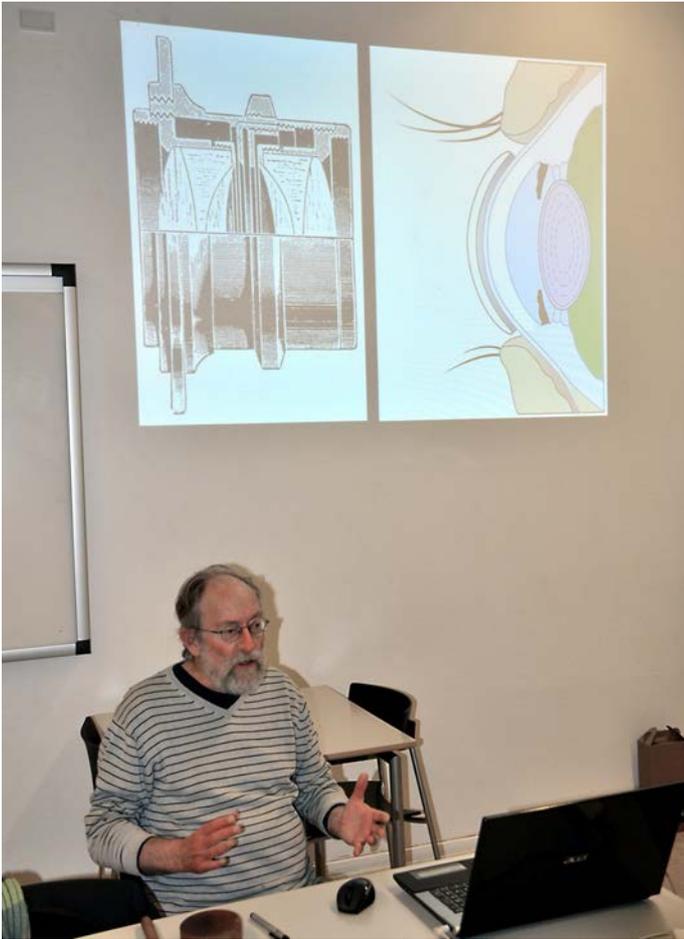
Fører din vej forbi, så besøg hans museum på Åglimt 57 i Mogenstrup ved Skive.

Anders har mere end 1950 forskellige kameraer at vise frem.

Tlf. 40208328.
E-mail: aborg@fibermail.dk.

Anders Borg. Foto: Jan Klinksgaard.

”Kameraets øje – og menneskets”.

Torsdag 20. oktober 2022.
Ann Vibeke Knudsen.

Vi havde besøg af Jens Frederiksen, der på velbegavet vis gav os et indblik i den perspektivlære, der vel nærmest er ”førsteårslære” for fotografer! Der var da også efter foredraget en ivrig debat, og det med mange gode spørgsmål, man kun kunne blive klogere af.

Jens Frederiksen er arkitekt og fotograf, og han har et fint udsagn: ”Arkitekten skaber billeder, som skal blive til virkelighed; fotografen skaber virkeligheden om til billeder”.

Jeg kan kun anbefale at møde op, når Jens holder et af sine udfordrende foredrag. Man får godt nok noget at tænke over, når man hører ham fortælle, fx om, hvordan det menneskelige øje med dets pupil/blænderåbning er sammenligneligt med kameraets linse, hvordan nethinden i et motiv kun stiller skarpt på et punkt i det sete motiv, svarende til to håndsbredder, men hvor hjernen bearbejder og korrigerer det sete. Hvordan perspektivet kan gradbøjes af

dygtige fotografer og kunstnere, og hvordan man fra et bestemt punkt kan opleve et motiv anderledes, end ved blot at kaste et blik på hele motivet. Osv.

Jens Frederiksen ynder at fremhæve de gamle mestre og deres kyndige viden om perspektivlæren. Et eksempel er hollænderen, maleren Jan van der Heyden, 1637-1712, som totalt beherskede perspektivet i sine mageløse arkitekturbilleder. Prøv at søge på ham, næste gang du er på nettet!

Har du tænkt over, at Kristusfiguren i Vor Frue Kirke er skabt af billedhuggeren (Bertel Thorvaldsen), så den opfattes perspektivisk korrekt, når du ser på den nede fra kirkerummet – og det samme er også tilfældet med Christian V’s rytterstatue på Amalienborg.

Henrik Wichmann vådkollodium-fotograf – “WETPLATE BY WICHMANN”.

Torsdag 17. marts 2022.
Af Ann Vibeke Knudsen.

Aftenens demonstration i fotohistorisk selskab drejede sig om WETPLATE FOTOGRAFI.

Vi var alle enige om, at den aften havde været en af de allerbedste! Vi fik lov til at overvære, hvordan Henrik Wichmann forberedte sig på at fotografere i den særlige vådkollodiumteknik, og vi fulgte med i fotograferingsprocessen, hvor pladerne blev gydet og fremkaldt i det transportable mørkekammer. Wow for en teknik. Vi var et par stykker, der – noget benøvet - fik lov til at lægge ansigt til demonstrationen.

Henrik Wichmanns fortælling:

”I 2019 deltog jeg på et lille kursus i vådkollodiumteknikken hos krigsfotograf Jan Grarup. Jeg kendte godt til processen, men havde ikke prøvet den før, så kurset blev starten på min vej ind i denne vanskelige proces med at styre

eksponering og de forskellige kemiske ingredienser, som får billeder til at danne sig på en metalplade (tintype). Foto på glasplade (ambrotypi) er jeg ikke nået til endnu, så de fotos jeg laver på metalpladerne er spejlvendte, hvilket sjovt nok gør, at vi ser den portrætterede, som vedkommende ser sig selv i et spejl.

Kameraerne jeg benytter er gamle mahogni pladekameraer med forskellige objektiver. Det ene, som kan tage 12x16 cm plader, bruger lige nu et E Suter Basel Rapid Aplanat nr. 2. Det andet laver jeg 16x21 cm på, men det kan gå op til 25x30 cm plader. Jeg bruger lige nu et E Suter Basel, Rapid Aplanat nr. 4.

Processen kræver et mørkekammer med rødt lys, derfor er der anskaffet et mobilt mørkekammer, som kan opsættes på en halv time og gør, at fotograferingen kan foregå i naturen og hos de folk, jeg gerne vil portrættere.

Da billederne endelig begyndte at blive bedre og bedre, ledte jeg efter et projekt, som kunne passe til processen. Det fandt jeg hos en gruppe mennesker, som klæder sig ud som Star Wars figurer og tager rundt og laver velgørende arbejde – (se troopersforcharity.dk)”.

I løbet af aftenen så vi flere eksempler på Henriks resultater i vådpladeteknikken, bl.a. som ovenfor nævnt fotografier af karakterer fra Star Wars universet, som Ahsoka Tano og Sandtrooper - og hvis du tænker: hvad er det, så besøg Henriks hjemmeside om vådkollodium, <https://wetplate.dk>

Hvem er Henrik Wichmann?

Det finder du bedst ud af, hvis du besøger Wichmanns meget smukke hjemmeside, www.fotografenwichmann.dk. Her kan du bl.a. læse om de fotografopgaver, der fylder Henriks arbejdsliv og som han også på foredraget viste os nogle smagsprøver på.

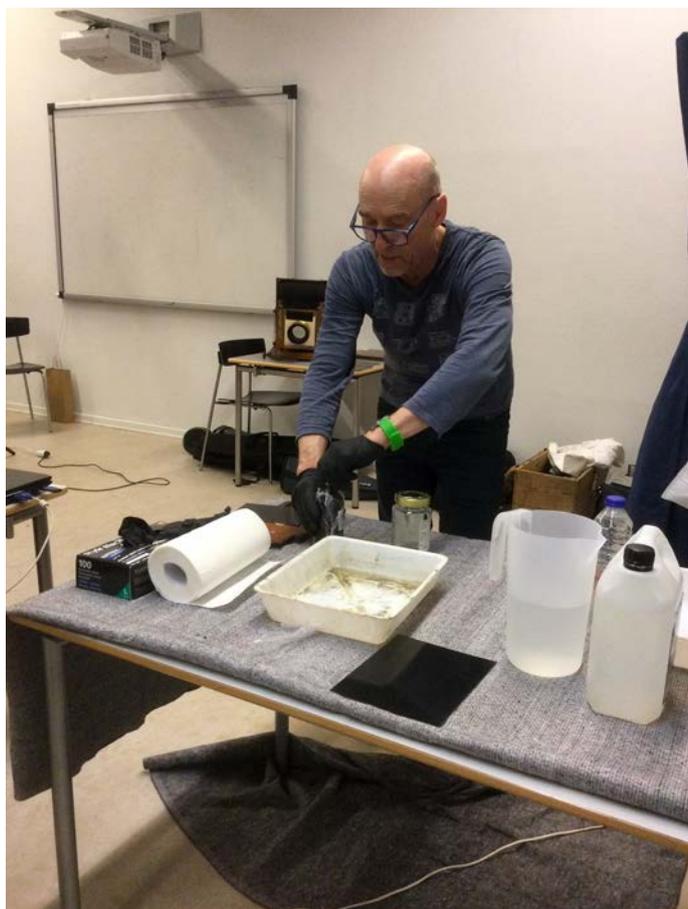
“JEG NYDER AT FOTOGRAFERE” – siger Henrik, “Om det så er kunst, design, møbler, mennesker, arkitektur eller stemninger på rejsen”. En af Henriks ar-

bejdsgivere er auktionsfirmaet Bruun Rasmussen, hvor mange af os jævnligt kan nyde hans superfine, professionelle billeder.

Henrik Wichmann har vundet flere priser som fotograf, og har arbejdet bag kameraet i mange år – ”fra den analoge til den digitale fotografering - og nu tilbage igen til den analoge”. Henrik har vundet titlen som “Årets Fotograf” i reklamefoto-kategorien gennem flere år. Det foregår i den årlige, landsdækkende konkurrence mellem professionelle fotografer, som afholdes af Dansk Fotografisk Forening.

Henrik Wichmann kunne fortælle, at der i Danmark kun er ganske få, der beskæftiger sig med denne vådpladeteknik og på verdensplan kun omkring 1000 mennesker. Men er du blevet fristet, så er det muligt at bestille et vådpladeportræt hos Henrik, og ”selve billedet bliver dannet og leveret som et unika på en sortlakeret aluminiumsplade”. Hvilken mulighed!

Kommende møder

Julemøde, loppemarked og Anvisnings-salg.

Lørdag den 3. december 2022.

Østerbrohuset
Århusgade 103
2100 København Ø.

- 11.00 Lokalet åbnes, opstilling til anvisnings-salg.
- 12.00 Loppemarked.
- 13.00 Anvisningssalget begynder.
- 15.00 Afslutning og fælles oprydning.

Emile Zola som fotograf.

Torsdag den 12. januar 2023.

Klaus-Eckard Riess beretter om den store franske forfatter, der blev verdensberømt med sine mange, velskrevne romaner og for sit engagement i den berømte og berygtede Dreyfus-affære. På et relativt sent tidspunkt i sit liv blev Zola grebet af fotografien. Han anskaffede sig mange kameraer, indrettede flere atelierer og fotograferede på livet løs.

Det flydende moment fikseret.

Torsdag den 16. februar 2023.

Takket være Andreas Trier Mørch får vi besøg af forfatterinden **Iselin Hermann**, som han kaldte sin (halv)kusine. Ved at vise udvalgte fotografier og dertil læse tekster op fra én af sine noveller, vil Iselin tage os med på en bevægende rejse igennem hendes oplevelse af billeder.

30 års erfaring fra fotobranchen.

Torsdag den 16. marts 2023.

Svend Erik Nørklit, forhenværende country-manager for Nikon i Danmark, besøger os igen og fortæller på sin underholdende og levende måde om oplevelser og tildragelser fra sit lange og aktive liv i den danske fotobranche.

Vest for Store Bælt i Middelfart.

Østergades Forsamlingshus
Lørdag den 4. februar 2023.
Leif Johansen.

- 09.00 Dørene åbner
- 10.00 Loppemarket starter
- 11.30 Leif Johansen holder foredrag om MEOPTA.
- 12.30 Frokost
- 13.30 Skrotsalg

Billedgruppen

Gerhard Ryding / Ann Vibeke Knudsen

Mødereferater

Andrew Daneman fortalte om sin eventyrlige samling af amerikanske tintypes.

Torsdag 22. september 2022.

Af Ann Vibeke Knudsen.

Vi kom en tur til Amerika sammen med Andrew Daneman. Med billederne tog vi på rejse i hans formidable verden af amerikanske tintypes, som jo som bekendt er hurtige fotografier, tænkt til at blive optaget, når man fx efter en god aften ville have sig et minde, en erindring, der gerne måtte være overraskende og sjov – og som ofte rummede en historie, som det kan være svært at tolke i dag. Billederne er umiddelbare, morsomme, anderledes end det vi normalt ser taget af danske fotografer. Og så må de betegnes som en særlig amerikansk genre, nærmest folkekunst – og kan være både visuelt og kulturhistorisk af stor værdi. Det var ofte omrejsende fotografer, der tilbyder disse billeder. Ærgerligt at vi ikke har haft den tradition i Danmark.

Andrew fortalte, hvordan det er hans ambition at publicere en stor bog med de bedste billeder fra hans samling – han skulle bare lige finde en forlægger! Det glæder vi os til, men hvis du ikke allerede har Andrews første bog "Not on your tintage" fra 2007, så har Andrew stadig nogle få stykker tilbage. Vidste du, at "not on your tintage" er et meget almindeligt, amerikansk udtryk, folk bruger det uden at vide, hvad en tintage er – og det betyder sådan noget som "aldrig i livet".

En tintage, på "dansk" ferrotypi", er et fotografi, der bliver optaget på en tynd, mørkt lakeret blikplade. Pladen bliver overhældt med en lysfølsom væske, bliver sat ind i et kamera, eksponeret, straks taget ud og fremkaldt – og du kan betale fotografen og drage afsted med dit portræt i hånden.

Desuden viste Andrew også eksempler fra sin samling på danske ferrotypier, som er anderledes enkle – stort set altid blot et portræt – og slet ikke med de finurlige historier som gemmer sig i de amerikanske. I Danmark var det gerne de tidligste kanonfotografer, der tilbød de hurtige ferrotypier, der også var færdige umiddelbart efter optagelsen. Som de amerikanske var de unikke og spejlvendte.

Andrew fortæller om sine tintypes, Leif og Tune følger med. Foto: Søren Jagd Jensen.

Lennart Weber fortalte om de fotografiske postkort.

Torsdag 27. oktober 2022.

Af Ann Vibeke Knudsen.

Som altid holdt Lennart Weber et ualmindeligt godt og lærerigt foredrag. Med sædvanlig entusiasme og grundighed førte han os ind i det fotografiske postkorts verden. Der er bevaret mange af dem, der er mange, også mange med særligt gode motiver, og der er også en del, der er signeret af en fotograf. De fleste er dog usigenerede og kan være fotograferet af amatør- eller rejsefotografer, som tjente lidt penge på de populære kort.

Lennart gjorde rede for, hvordan de første fotografiske postkort så dagens lys allerede 1900 –1902, dengang man skulle skrive sin hilsen på samme side som motivet. Fra 1905 måtte man skrive på adressesiden. Der er mange kulturhistorisk gode motiver, fx af arbejdersjak, ansatte på et stort gods, jernbane- og automobilbilleder etc., der er rigtig mange billeder af husfacader i de større byer, mindre ejendomme på landet, stormfloden 1904/1905 blev foreviget og selvfølgelig er der familie billeder, fx taget i en stue med en magnesiumbombe som lyskilde. Også skuespillerbilleder er der store mængder af, for det var et stort samleremne til omkring Første Verdenskrig.

Lennart Weber fremhævede især et firma, der fremstillede fotografiske postkort af høj kvalitet: FF – det ene F spejlvendt – og eneret, Fotografisk Forlag, St. Annæ Plads 16, Kbh., der fungerede fra 1907 til 1911, hvor ejeren, J.R. Christensen afhændede firmaet. Pas på dem, de er af høj kvalitet.

Kommende møder

Torsdag 26. januar:

Olaf Hermansen har lovet at øse ud af sin store passion for – bl.a. de gamle københavnske sporvogne. Olaf har været fotohandler i Albertslund i mange år.

Olaf fortæller: jeg boede midt i København og kørte med sporvogn til skole i ti år. Derefter havde jeg fem år inden nedlæggelsen i april 1972, hvor jeg fotograferede sporvognene, især op til nedlæggelsesweekenden, hvor den sidste linje 5 kørte sin sidste tur fra Amager til Nørrebro. Jeg viser også fotos fra den store københavnerbegivenhed, sporvognsoptøget, dagen efter nedlæggelsen.

Her er et par sporvognsfotos af de vogntyper, jeg vil vise fotos af i drift. Men her er vognene

kommet på 'pension' på sporvejsmuseet på Skjoldenæsholm, de er fotograferet i 2021.

Og bemærk: vi skal se billederne på et rigtigt, gammelt lysbilledapparat!

Torsdag 23. februar:

Leif Germann vil fortælle lidt om og vise billeder fra et liv med fotografering, fotohistorie, gamle familie billeder fra en familie i krig - og om at samle på fotografi-ka.

Alt dette foregik sideløbende med en skør karriere, som strakte sig fra teoretisk forskning i visualisering af chokbølger i bygningskonstruktioner, til at arbejde med selvmordstruede patienter på en psykiatrisk modtageafdeling. Meget lig arbejdet som anvisnings- og salgsleder i DFS.

Leif German har i rigtig mange år lagt et stort arbejde i de utallige anvisningsalg, som man år efter år, dels har kunnet læse om i Objektiv, dels deltage i på foreningens mange møder. På den måde har han været med til at skaffe grej og billeder til sulte samlere – og sikret vores forening en nødvendig ekstraintægt ved salær og beneficesalg.

Torsdag 23. marts:

Ann Vibeke Knudsen fortæller om sin store passion for de allerældste, topografiske billeder, altså skildringer af vore byer, landskaber, arkitektur osv. De ældste danske gengivelser af byer og landskaber er daguerreotypierne, men dem er der ikke mange af i Danmark.

Da kolloidumprocessen blev kendt i løbet af 1850'erne blev det efterhånden mere og mere almindeligt, at fotograferne også tog billeder udendørs, langt fra ateliererne. De måtte så medbringe deres mobile mørkekammer, for glaspladen skulle "gydes" lige før en optagelse og umiddelbart efter fremkaldes, ellers var den ødelagt. Sådan fotograferede man fra midt i 1850erne og de følgende ca. 30 år. Så havde man opfundet tørpladerne – og de kom til at revolutionere fotografernes arbejde.

Det er spændende at fokusere på de fotografer, der tog disse vidunderlige billeder, der ofte både er smukke, delikate og meget detaljerige – hvad bygningerne angår. Rigtig mange af dem er blot visitkortbilleder.

Foredraget skulle have været holdt i november 2020 – men blev coronaskudt!

Foto Chr. Hinrichsen, Kiel. Et minde fra Kiel, markedspladsen med Nikolajkirken i centrum. Fra det gamle Slesvig-Holsten. De ældste billeder er næsten uden personer, eksponeringstiden var lang, så man kan til nød få øje på nogle "spøgelser" på torvet.

Fra Leif Germans gemmer: "Min oldemor 1925".

Bog- og udstillingsomtale

Ann Vibeke Knudsen / Klaus-Eckard Riess

Plaubel-Cameras.

Firmengeschichte 1902 – 1984.

Hartmut Thiele.

128 sider med 167 illustrationer, som omfatter alle kameraer, dertil studioudrustninger og tilbehør, samt 4 tabeller over objektiver m.m.

Plaubel var en betydelig kameraproducent i Frankfurt, men er næsten gået i glemmebogen i dag. Blandt samlere er navnet Plaubel især kendt igennem Makinette og Makina kameraerne. Hos studiofotograferne var især Plaubels Peco kameraer populære, fordi de var billigere end de kendte kameraer fra Linhof og Sinar. Navnet "Peco" er afledt af Plaubel "Pe" og Compagnie "Co".

For konstruktionen af kameraerne stod Götz Schrader. I 1956 udviklede han Makiflex, der som en konkurrencemodell til Hasselblad vakte megen opsigt på photokina i Köln. I 1958 kom det lille lomme-kamera Makinette 16 til 16 mm film. Schraders sidste "kameraudviklinger" var Makinette 67 og Makina 67 i 1976.

Privattryk, pris € 24,80

Bogen kan bestilles hos:

Hartmut Thiele

Herterichstr. 83,

D-81477 München

Tlf. +49 89 79 81 05

Email: thiele.hartmut@t-online.de

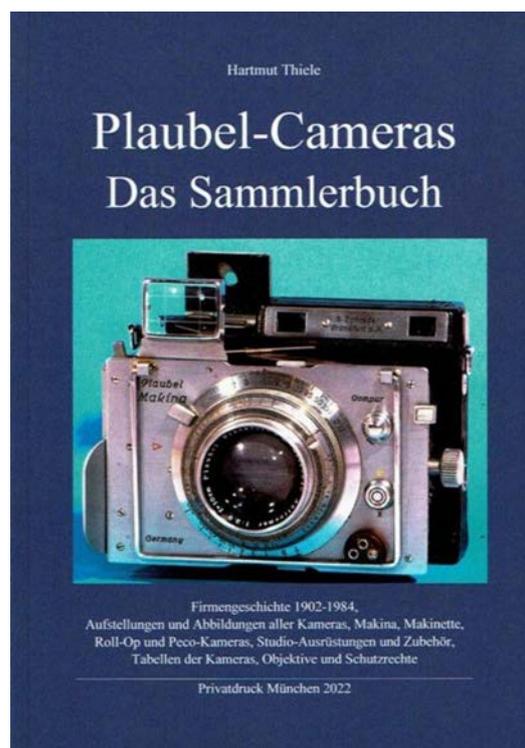
Ole Christiansen.

Portrætter 1982 – 2022.

Frederiksborg

Nationalhistorisk Museum, Hillerød.

30/09 2022 – 26/02 2023.

Ole Christiansen har som uddannet og professionel fotograf skabt portrætter af mere og mindre kendte mennesker gennem 40 år. Det er altid sket med stor respekt for de portrætterede og en ikke mindre konsekvent beherskelse af det fotografiske håndværk og dets historie.

På udstillingen kan man se portrætter af mennesker fra den danske og internationale kulturscene, men også politikere, mediefolk med videre. Her er verdensstjerner som Leonard Cohen, Yoko Ono og Iggy Pop, og fremtrædende personer fra den hjemlige, danske offentlighed som Susanne Brøgger, Poul Schlüter og Medina. Der er også portrætter af mindre kendte personer, fordi Ole Christiansens portrætter først og fremmest er BILLEDER, hvis motiver tager afsæt i det menneskelige.

Se foto side 4.

Mødekalender - 2023

Første halvår 2023

Medlemsmøder:

- Torsdag 12. januar: Klaus-Eckard Riess holder foredrag om Emile Zola som fotograf.
Lørdag 4. februar: Møde i Middelfart. Leif Johansen fortæller om Meopta.
Torsdag 16. februar: Iselin Herman fortæller om sit billedsyn: 'Det flydende moment fikseret'.
Torsdag 16. marts: Svend Erik Nørklit underholder om sine 30 år i fotobranchen.
Lørdag 22. april: Middelfart - Landsmøde.

Billedgruppen:

- Torsdag 26. januar: Olaf Hermansen, fotos af og fortællinger om "den sidste sporvogn i København".
Torsdag 23. februar: Leif Germann Jensen, "Hvordan en interesse for at fotografere kan blive til en større samling af fotografika, bl.a. en samling af tissue stereocards".
Torsdag 23. marts: Ann Vibeke Knudsen om nogle af de ældste, danske topografiske billeder, vådkollodium på papir.

Andet halvår 2023

I Objektiv nr. 168, der udkommer til april 2023, vil der blive bragt en oversigt over mødedatoerne i efteråret 2023 og foråret 2024.

Møder i København afholdes i Østerbrohuset, Århusgade 103, 2100 København Ø, kl. 19.30. Lokalet er åbent kl. 18-22.
Møder i Middelfart afholdes i Østergades Forsamlingshus, Østergade 33, 5500 Middelfart.

Anvisningssalgstjenesten til lørdag, d. 03.12.22 i København

Anvisningssalgseffekterne sælges som beset, og Dansk Fotohistorisk Selskab påtager sig intet ansvar for eventuelle fejl og mangler og den anførte tilstandsbetegnelse. Køber og sælger erlægger hver 12,5% til D.F.S. Der afregnes kontant på stedet med såvel køber som sælger. Den, der afgiver bud for tredjemand, hæfter for budet. Liste med emner til anvisningssalget sendes til:

Niels-Ove Rolighed, Peder Munks Vej 81, 9300 Sæby, nor@kanok.dk, tlf.: 6061 6699.

Nr.	Beskrivelse	Limit	H.slag
1	Pentax-Z-1p med tamron zoom 28-200mm.1:3,8-5,6 aspherical.	200	
2	Pentax kabeludløser. dansk manual. pentax blitz-af 280T, defekt.		
3	Nikon af 35-80mm.1:1,4-5,6 D		
4	Nikon af. 28-100mm.1: 3,5-5,6 G		
5	Canon ef-35-80mm. 1:4-5,6		
6	Div. hasselblad blade.		
7	Div. hasselblad blade.		
8	Mamiya DSX 1000. defekt tilbage spolearm.		
9	Mamiya 55mm. 1:1,8 SX		
10	Mamiya 135mm.1:2,8 SX		
11	Mamiya 90-230mm. 1:4,5 SX		
12	Mamiya tele converter 2x		
13	Auto extension nr. 1-2-3		
14	McKeown pris guide		
15	Nikon EM.med vivitar 35-200mm.macro 1:3,0-4,5		
16	Zeiss Ikonta 523/16 med Zeiss-Opton / Tessar 75mm 1:3,5.	300	
17	David White: Stereo Realist s/n A42970 med BT		
18	Jules Richard: Verascope s/n 40829		
19	Fotax Flexo		
20	Fotex 4x4 "Made in Denmark"		
21	Neo-Fot A med brugsanvisning		
22	Neo-Fot A med BT		
23	Zoom-Nikkor 35-105mm f3.5-4.5, s/n 1980024		
24	Lot med 6 meget tidlige lysmålere		
25	Stereo-betragter med "fattige" piger		
26	Lot med 5 "autoknips"		
27	Zenit EM spejlrefleks m.Helios-44 M 2/58		
28	Yashica Clip-on CdS exposure meter model YEM-35 m. læderetui og æske		
29	Optal 6 x 25 extra wide angle kikkert, no: 217871 m. BT		
30	Polaroid P til 600 film		
31	Kodak EK6 instant Camera m. BT		
32	Nikon TW zoom, quartz date, Nikon Lens zoom 35 – 80, macro, BT		
33	Pentax SP 500 m.Super Takumar 2/55		
34	Voigtländer Vito CL, Lanthar 2,8/50, BT, Voigtl. afstandsmåler i læderetui		
35	Minolta 16 nr.53817 m. Rokkor 3,5 /25, skindetui, Chiyoda Kogaku-Japan		
36	Zeiss Ikon Contina m. Novar Anastigmat 3,5 / 45, cds lysmåler, BT, solblænde		
37	"Eldis" teaterkikkert fra G.Rodenstock, München, skindtaske		
38	Weston Master II i læderfederal		
39	Bolex Paillard S 1, 8 mm. Schneider-Kreuznach Variogon: 1,8 / 9 – 30 mm		
40	ICA Icarrette m. Novar Anastigmat 6,8 /13,5 cm (film i kameraet...)		
41	Agfa askebæger i kraftigt glas. (Blå, hvid, orange)		
42	Kodak Medalist II	600	
43	Kiev-4 (Contax III)	300	
44	Praktica med meget sjælden prismesøger fra Carl Zeiss Jena	300	
45	Biogon 2,8 / 3,5 cm til Contax, Carl Zeiss Jena	200	
46	Tessar 3,5 / 50 mm til Contax, Zeiss-Opton	300	
47	Nikon F4, velfungerende, lille skade i søgerens meget lille rude	400	
48	Canon Extender EF 1,4x II	700	

Anvisningssalgslisten til lørdag, d. 03.12.22 i København

Anvisningssalgseffekterne sælges som beset, og Dansk Fotohistorisk Selskab påtager sig intet ansvar for eventuelle fejl og mangler og den anførte tilstandsbetegnelse. Køber og sælger erlægger hver 12,5% til D.F.S. Der afregnes kontant på stedet med såvel køber som sælger. Den, der afgiver bud for trediemand, hæfter for budet. Liste med emner til anvisningssalget sendes til:

Niels-Ove Rolighed, Peder Munks Vej 81, 9300 Sæby, nor@kanok.dk, tlf.: 6061 6699.

Nr.	Beskrivelse	Limit	H.slag
49	Leitz OUBIO	100	
50	Kodak Instamatic M24 Movie Outfit		
51	EXA II Domiplan	400	
52	Zeiss Ikon Contina Prontor SVS		
53	Zeiss Ikon Prontormat Symbolica		
54	Zeiss Ikon Nettar 515/16		
55	Canon EOS 3000N 35 / 80	300	
56	Cosina 4000S	200	
57	Pentax ME 75-150 / 3,8	400	
58	Seagull Rokkor 1,8 / 55	300	
59	Minolta bælg m. Rokkor 2,8/35 + 2x conv.	400	
60	Regula IIIa 2,8 / 45		
61	Nikkormat med Nikkor 1,2 / 50	500	
62	Sony Cyber.shot Carl Zeiss m. lader	150	
63	Fujufilm finepix 14 MP. +kort og batt.	150	
64	Sony NEX-5N 18-55 lader-blitz og kort	1500	
65	Retina I (type 141), m. Kodak-Anastigmat Ektar f:3,5/50		
66	Fotobog: Národní Technické Muzeum (kameraer fra 1840-1940)		
67	Zenit 12, m. Helios-44M f:2/58		
68	"PRAKTICA" (bog og brochurer)		
69	McKeown's: Price Guide to Cameras, 2005-2006, indbundet		
70	Zeiss Ikon Contaflex I, m. Carl Zeiss Tessar f:2,8/45		
71	4 bøger: Zeiss Ikon Cameras 1926-39, Contax Repair Manual m.m.		
72	Zeiss Ikon Contina (527/24), m. Novar-Anastigmat f:3,5/45 og BT		
73	Dennis Laney: "Leica, Das Produkt- und Samler-Buch", Lindemann Verlag		
74	Henrik G Poulsen: "Det rette udseende, Fotografernes H. C. Andersen"		
75	4 fotobøger: H. D. Abring: "Von Daguerre bis Heute" I - IV		
76	6 stk. tissue stereobilleder		
77	3 stk. erotiske stereobilleder		
78	7 stk. stereobill. med Elfelts bademotiver nr. 1337-1338-1339-1341-1923-1940-5087		
79	7 stk. stereobill. med Elfelts bademotiver nr. 1341-1930-2396-5091-5092-5093-5096		
80	7 stk. stereobill. med Elfelts bademotiver nr. 1341-1383-1943-1956-1963-5088-5095		
81	7 stk. stereobill. med Elfelts bademotiver nr. 1332-1335-1339-1919-1950-1957-2407		
82	Dukkealbum 4x5cm. Med 7 fotos		
83	Lille album 12x16cm. Med 25 visitkort		
84	Panasonic Lumix GX1 m. zoom 14-42/3,5-5,6 samt 3 batterier og lader		
85	Rolleicord Vb m. Xenar 3,5/75 samt modlysblænde og BT.		
86	Sort Rollei 35 SE m. Sonnar 2,8/40 samt uv-filter og BT.		
87	Fed-2 m. 4/135		
88	Fed-2 m. 2,8/52		
89			
90			
91			
92			
93			
94			
95			

Deadline
for indlevering
af stof til Objektiv

April
1. marts

September
1. juli

December
1. november

NJAL FOTO

Njalsgade 22. Tlf.: 3254-5590
www.njalfoto.dk

Goecker for shooters

www.goecker.dk

Butik i København: Hejrevej 37 - 2400 København NV
Butik i Aarhus: Sindalsvej 37 - 8240 Risskov
Tlf: 3582 1100

Bestyrelse & Redaktion

Bestyrelse

Formand

Klaus-Eckard Riess
Opnæsgård 53, 2.tv
2970 Hørsholm
Tlf.: 4586 6810
klauseckardriess583@gmail.com

Web-master & møder vest for Storebælt

Leif Johansen
H.C. Andersens Vej 7
6100 Haderslev
Tlf.: 7452 6038
leif@dagnyleif-johansen.dk

Bestyrelsesmedlem

Jakob Nielsen
Bybækterrasserne 161B
3520 Farum
Tlf.: 4495 5868
jakobdnielsen@gmail.com

Kasserer/næstformand:

Jesper Bruus Pedersen
Overgaden oven Vandet 82, 1.tv
1415 København K.
Tlf.: 2172 4202
jesperbruus@gmail.com

Bestyrelsesmedlem

Ann Vibeke Knudsen
Vimmelskaftet 2
3700 Rønne
Tlf.: 2619 0735
annvibekeknudsen@gmail.com

Bestyrelsesmedlem

Niels-Ove Rolighed
Peder Munks Vej 81
9300 Sæby
Tlf.: 6061 6699
nor@kanok.dk

Redaktion

Artikler, møder, referater

Klaus-Eckard Riess
Opnæsgård 53, 2.tv
2970 Hørsholm
Tlf.: 4586 6810
klauseckardriess583@gmail.com

Billedgruppen, møder, referater

Ann Vibeke Knudsen
Vimmelskaftet 2
3700 Rønne
Tlf.: 2619 0735
annvibekeknudsen@gmail.com

Layout, koordinator, ansvarshavende

Niels-Ove Rolighed
Peder Munks Vej 81
9300 Sæby
Tlf.: 6061 6699
nor@kanok.dk

Møder i København & Middelfart

København

Den 3. torsdag i månederne september-marts kl. 19:30.
Østerbrohuset, Århusgade 103, 2100 København Ø.

Middelfart

Møder i april, september/oktober og januar/februar.
Østergades Forsamlingshus, Østergade 33, 5500 Middelfart.

Medlemsskab

Anvisningssalg

afholdes ved generalforsamlingen i Middelfart i april, og i København i december.

Anvisningssalgsbetingelser

Henv.: Niels-Ove Rolighed.

Tilmelding af fotografika senest

1. marts og 1. november.

Medlemskab af DFS er obligatorisk for deltagelse i anvisningssalg.

Sælger og køber betaler hver 12,5% i salær til DFS.

Loppemarkeder

afholdes normalt i forbindelse med alle medlemsmøder.

Kontingent

Danmark kr. 400.-.

Udland kr. 500.-.

Netbank: Konto nr. 1551 1506447.

SWIFT-BIC: DABADKKK.

IBAN: DK35 30000001 5064 47.

Medlemsperiode

1. januar til 31. december.

Indbetalingskort udsendes i december.

Indmeldelse pr. 1/10-31/12 kr. 100,-
Objektiv udsendes i april, september og november.

Adresseændring eller udmeldelse:

Henvendelse til kassereren.

Æresmedlemmer

John Philipp, Sven Hugo,

Klaus-Eckard Riess.

Leif Germann Jensen

Objektiv

Objektiv udsendes kun til medlemmer af DFS og forhandles ikke kommercielt.

Redaktionen gør opmærksom på, at artikler ikke nødvendigvis afspejler foreningens holdning.

Indsendt materiale er underlagt bladets layout.

Alle rettigheder forbeholdes. Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse af skriftet, samt dele deraf, er kun tilladt efter skriftlig tilladelse fra Dansk Fotohistorisk Selskab.

No part of this publication may be reproduced in any form without permission in writing from DFS.

Web-site:

www.objektiv.dk

Copyright 2022.

ISBN 0107-6329.

For a few of the illustrations, it has not been possible to locate the legal copyright holder. Any infringement of copyright whatsoever is not intended. All legal claims in this respect will be honoured as if an authorization to use the illustrations had already been obtained.

Tryk: Strandbygaard Grafisk a/s,
Trykkerivej 2, 6900 Skjern.

BOUTIQUE
Copenhagen

